

WESTERN ROMAN
LASO

CIJENA 20 d. BROJ 469

**ZA SVOJOM
ZVIJEZDOM**

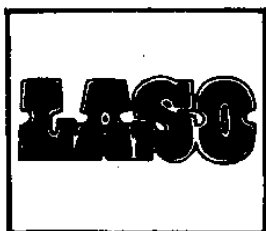

G. F. Unger:

ZA SVOJOM ZVIJEZDOM

LASO 469

G. F. UNGER: **ZA SVOJOM ZVIJEZDOM**

Naslov originala: JIM PAYNES STERN

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Copyright: Bastei Verlag, Bergisch Gladbach, posredstvom Geisenheyner und Crone, Stuttgart

Prijevod: B. Lovrić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić, Ljudevit Bauer (predsjedavajući), Nenad Brixy, dr Adolf Dragičević, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Soljan, Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender – **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Borivoj Jurković

LASO - Izlazi svaki tjedan - Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n.s.o.o. 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 - Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 - Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. - OOUR Novinska rotacija n.s.u.b.o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 180, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. - Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US\$ 15,00 - Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 - Privredna banka Zagreb (za »Laso«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, -/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 - 1973. od 26. XI 1973.

Mjesec je nalikovao na srebrnu ploču na zvjezdanom nebu. Jim Payne je pogledao prema zapadu. Ondje je sjala jedna zvijezda, jasnija i ljepša od ostalih, djelovala je primamljivo i obećavajući. To je zvijezda koju je Jim uvijek slijedio kad bi osjetio da mora jahati.

Polako pride svom konju. Kad je pričvrstio smotak iza sedla, iz mraka se pojavi snažan predradnik.

– Pazi dobro, prokleta lutačice – reče prijeteci. – Ovaj se put nećeš tako lako izvući. Jill mi je upravo rekla da si je uvrijedio. Zato, dakle, želiš tako brzo odjahati. No najprije ću ti malo poravnati kosti, kako bih te natjerao da se ispričaš gospodici Jill.

Prišao je Jimu, uhvatio ga za rame i okrenuo ga.

Jim se iznenada sagnuo, kliznuo u stranu, izbjegao dva predradnikova udarca, a zatim ga snažno udario u sam vrh brade. Predradnik je zateturao. Jim Payne je pošao za njim i pogodio ga sa još dva čvrsta udarca. Predradnik se srušio na tlo.

Jim stisne bolne šake i obriše krv s njih. Nekoliko momaka je izašlo iz spavaonice, a jedan je od njih povikao:

– Izadite, izadite! Pogledajte ovo! Cal McIntire leži na zemlji, onespособljen za borbu! Nije stigao ni udariti Jima Paynea. Prvi put ga vidimo pobijeđenog! A sve za samo četiri sekunde!

U međuvremenu je Jim već uzjahao. Mahnuo je momcima, okrenuo konja pored tijela nepokretnog predradnika i odjahao.

Znao je da je Jill iz neke sjene promatrala cijeli događaj. Ohola kći vlasnika ranča htjela mu se osvetiti tako zato što se nije osvrtao na njene draži.

On se zbog toga nije ni najmanje ljutio. Sada jaše prema zapadu slijedeći svoju zvijezdu. Noć je bila lijepa, a jahanje ugodno.

I

Za osam tjedana jahanja prešao je cijeli Novi Meksiko i stigao na granicu Arizone. Arizona! Mnogo je toga već čuo o toj zemlji. Stigavši na njenu granicu, ugledao je velike planinske lance. Znatizeljan i pun očekivanja nastavio je putovanje prašnjavom poštanskom cestom.

A kad bi navečer sjeo uz vatru, činilo mu se da je nebo ovdje ljepše nego bilo gdje drugdje.

Dva tjedna poslije prešao je preko prijevoja kojemu nije znao ni ime. Pred njim se prostirala velika dolina, u kojoj se od istoka prema zapadu protezao lanac visoravni, prošaranih dubokim kanjonima.

Tamo dolje je ležao gradić. Drvene kuće su djelovale poput malih žutih kutija. Kasno poslije podne Jim Payne je stigao u dolinu. Od poštanske ceste se odvajao manji jahaći put. Tu se nalazio i putokaz.

U polutrulō drvo je netko već odavno urezao:

RENNAHANS CITY jedini grad Doline šapata

Jim je krenuo dalje. Sunce je već odavno zašlo za bregove kad je dospio do prvih gradskih kuća. Projahao je kraj kovačnice i u tom se trenu sjetio da su njegovu konju potrebne nove potkove. No u džepu je imao samo jedan dolar. Ostao je i bez zaliha hrane, pa se nadao da bi ovdje mogao naći kakav posao. Još prije nekoliko tjedana, u Santa Feu, bio je bogat kauboj. Na pokeru je dobio sedam stotina dolara. Ali je već sljedećeg dana u manje sretnoj igri gotovo sve izgubio i sada mu je ostao samo jedan jedini dolar.

Krenuo je dalje. Ostavljao je dojam mršavoga crvenokosog momka, otrcana odijela, na umornom konju i – praznog džepa.

Prošao je pored poštanskog ureda i jedne velike trgovine. Na drugoj strani se nalazio hotel s restoranom, a uz njega trgovina živežnim namirnicama. Stigao je do staje za iznajmljivanje i ujahao u njeno dvorište.

Neki starac sjedio je pored otvorenih stajskih vrata, popravljajući uzde. Kad je Jim sjahao, starac se uspravio i pogledao ga ostrim i ispitujućim pogledom.

– Lijepa je ova dolina – reče Jim smiješeci se.

Lice mu je sada izgubilo tamne i oštre crtē, pa je izgledao kao simpatičan i malo smeteni mladi litalica.

Starac ga je još promatrao, a zatim svrne pogled na Jimov pištolj i kimne mrmljajući:

— Da, prekrasna je ovo dolina. I strpljiva je, jer mora trpjeti ljude na sebi. Stranče, za pedeset centi će vaš konj dobiti sve što mu treba. Trebalo bi ga i potkovati, zar ne?

— Da — potvrdi Jim i prepusti konja starcu, pa krene do bunara, izvadi vode i gurne glavu u nju. Obriše se mara-mom i ude u staju. Starac je ribao njegovoga konja i Jim mu pomogne. Opipao je i zob i sijeno.

— Dobar je to konj — promrmlja starac. — Hoćete li ostati ovdje ili nastavljate put?

— Nadem li posla, mogao bih neko vrijeme i ostati — promrmlja Jim.

U tim riječima je bilo i pitanje starcu. Pružio mu je dolar i primio ostatak od pedeset centi.

— Posao? — odvrati starac i opet ispitivački pogleda Jima. Pogled mu klizne niz nisko obješeni kolt. — Možda ćete, sinko, ovdje dobiti posla, a možda i ne.

Nakon tih riječi se okrene i nestane u staji.

Jim izađe na ulicu. Zaustavi se na trenutak razmišljajući. Dva čovjeka prodoše mimo njega, oštro ga promotriše i predu na drugu stranu ulice, zatim u salun. Jim krene za njima u »Royal saloon«. Kad je stupio unutra, dva čovjeka su ga još jedanput odmjerila u ogledalu što se pružalo iza šanka. Jim je pošao do drugoga kraja šanka, kimnuo u znak pozdrava i naručio pivo.

Barmen mu ga je nakon nekog vremena donio, ali je ostao uz njega, pažljivo ga promatrajući. Jim je pio polako. Pivo je bilo dobro i godilo mu. Tim se gutljajima već danima radovao. Kad je odložio čašu, barmen ga upita:

— Stranac?

Dakako, no ukoliko ovdje dobijem posao, popit ću još mnogo ovoga vašeg odličnog piva!

— Čaša stoji dvadeset pet centi — promrmlja barmen suho.

Jim pruži svojih pedeset centi smiješeći se.

— Onda, mogu popiti još jednu čašu.

— Možda ćete ovdje naći posla, a možda i ne — reče barmen, čudno ponavljajući riječi koje je Jim maloprije čuo od starca u staji. Zatim ode da natочи novu čašu piva.

Dva čovjeka za šankom i dalje su promatrala Jima. On im uzvрати pogled. Bilo mu je jasno da stranca u svakom gradu dobro promotre. Ali ovo je po Jimovu mišljenju ipak bilo previše.

Ovu dvojicu je već procijenio. Bili su to mršavi momci, oštih crta lica. Tu vrstu ljudi je poznavao. Nosili su kotlove na poseban način i općenito su više nalikovali na jastrebove nego na kauboje. Iz njih je izbijala grubost, netrpeljivost i stalni oprež.

Kad je Jimu bilo dosta njihovih pogleda, mirno im se obrati:

— Visok sam metar i devedeset, težak devedeset kilograma, dolazim iz Teksasa i nosim

kolt. Osim toga, ne volim baš osobito da me netko tako pomno promatra.

Čudno su se nasmiješili. Jedan od njih reče tiho, ali sasvim razumljivo:

— Vidiš, on je od one vrste. Možda već sasvim točno zna gdje može naći posla.

Na ulici se začu dolazak nekih kola. Barmen je u međuvremenu donio pivo. Jedan od dvojice pride vratima i izađe na ulicu. Uskoro se začu njegov glas:

— Pete, što se dogodilo Curlyju?

Drugi glas je objašnjavao, ali Jim nije razumio. Zatim se čovjek vratio u salun i obratio se svom prijatelju i barmenu:

— Opet je jedan dobar mladić otišao k vragu! Curly Peters je jučer došao k nama iz doline Tonto da pogleda onoga prokletog pastuha, kojeg nitko ne može jahati. Danas se popeo na tu živinu, jer je htio zaraditi pet stotina dolara. Ali Apaš ga je, dakako, skinuo s dnevnog reda. Curly Peters je slomio obje noge i nekoliko rebara. Taj pastuh je tako sredio još jednoga. Vjerujem da u cijeloj Arizoni nema čovjeka koji može izaći na kraj s Apašem, pa Bill Montgomery nikad neće morati izdati onih pet stotina dolara. Curlyja su upravo otpremili liječniku. Do vraga, na svijetu nema čovjeka koji može ostati duže od deset sekundi na leđima onoga vražjeg pastuha.

— Ali Billa Montgomeryja vrlo veseli što pastuh lomi dobre momke — gorko reče krčmar.

U tom trenu se nasmiješi, pogleda Jima i reče:

— Evo, Teksašanine, to vrijedi pet stotina dolara. Na ranču Mokasin nalazi se pastuh kojeg nitko ne može jahati. Bill Montgomery je raspisao nagradu. Je li to prilika za vas?

Jim Payne otpi gutljaj, odloži čašu i obriše pjenu s usana. Nasmiješio se, jer je znao da barmen očekuje da će odbiti ovu ponudu:

— Svakako — progovori tiho — a zašto ne? Pogledat ću tog pastuha. Možda ću uspjeti zaraditi i tih pet stotina dolara. Kojim putem mogu doći do ranča Mokasin?

— Vama je, čini se, voda zaišta već došla do grla — zamisljeno promrmlja krčmar.

Dvojica za šankom se nasmiješe.

— Možete poći s nama — reče jedan od njih. — Mi radimo kod Billa Montgomeryja.

U njihovim je očima zasjala znatizelja.

Jim popije ostatak pića i mirno upita:

— Da li je daleko do ranča Mokasin? Moj konj je prilično umoran.

— Deset milja. Možemo jahati sasvim polako — odgovori jedan od njih. — Krećemo za jedan sat. Čekamo samo da stigne poštanska kočija.

Jim Payne kimne.

— Poći ću s vama — reče i krene prema vratima.

Na nogostupu zastane. Nad gradić se spustila noć. Vládala je tišina. Odjednom Jim Payne shvati da je ovaj grad premiran. Bio je već u mnogim slič-

nim gradovima i znao je njihov ritam života. Njegov nagon se probudio. Ono što je ovdje lebdjelo u zraku nije bilo opipljivo. Jim je osjećao da je gradić zaustavio dah. Rennahans City je nešto očekivao. U zraku se osjećala opasnost.

Jim Payne je polako krenuo nogostupom. Njegove mamuze su jednolično zveckale. Kroz prozor hotelskog restorana može se vidjeti nekoliko ljudi kako sjede za velikim stolom. Pred njima su prazni tanjuri, a oni sjede kao da nešto čekaju. Po odjeći se vidjelo da nisu kauboiji već ovdašnji građani.

Jimu Payneu je zamirisala večera. Da, bila je to janjetina s grahom. Nospice su mu draškali i mirisi kave i pite od jabuka. On uzdahne. Bio je gladan i sad mu je bilo žao što je posljednjih pedeset centi potrošio na pivo.

Polako krene dalje. Pogleda kroz osvijetljeni prozor poštanskog ureda. Službenik je sjedio nekako stisnut za stolom i gledao u prazno grickajući vršak držala.

Kad je ugledao Jima na vratima, trgnuo se, sagnuo glavu i počeo pisati.

Strah ga je — pomisli Jim. — K' vragu, čega se ovaj grad boji?

Na ovo pitanje nije znao odgovora. Prešao je preko ulice i stigao do staje. Unutra je gorgjela svjetiljka. Pojavio se starac, zastao je i šutke pogledao Jima.

On je pošao do svoga konja. Vidio je da je pojeo svu zob i sijeno. Jim opipa mišice životinje i još jedanput pregleda

istrošene potkove. Zaključio je da će one izdržati deset milja polaganog jahanja. No nakon toga je konju neophodno potkiivanje i nekoliko dana odmora.

Kad je uzeo sedlo sa stupa, pride mu starac i tiho upita:

— Krećete dalje?

— Želim zaraditi pet stotina dolara — nasmiješi se Jim.

— Ah, pastuh Billa Montgomeryja! Ta će vas životinja gadno udesiti! Bit će vam potrebna pomoć liječnika. A njemu će vjerojatno trebati prilično vremena da vas zakrpa. Liječnikov posao će vas stajati u najmanju ruku vašega konja i sedla! Imali ste samo dolar u džepu, zar ne?

— Da — odgovori Jim i mirno osedla konja. — Pripitomio sam već cijelo stado konja — doda zatim zamišljeno. — Možda...

— Ni sam Montgomery ga nije mogao savladati — prekine ga starac oštro. — Čujte, Bill Montgomery nije običan čovjek. On se zna boriti! No pastuh ga je pobijedio. Sada on mrzi tu životinju. Još nikad nije bio pobijeden — ni od čovjeka, a kamoli od konja... A nagradu je raspisao samo zato da bi mogao gledati kako...

Starac odjednom zasuti, kao da je osjetio da je ovom strancu već previše rekao.

Jim Payne na trenutak zastane uz konja i razmisli. No zatim krene. Starac pode za njim i reče gorko:

— Pet stotina dolara je mnogo novca. Ali ja bih ipak razmislio, sinko.

— Možda — promrmlja Jim.

Pred stajom uzjaše konja. Pogleda u nebo. Na zapadu je opet sjala ona njegova zvijezda. Vjerovao je u svoju sreću. Prisjetio se čudnovate tišine u ovom gradu, pa nemarno upita starca:

— Što se događa u ovom gradu? Ovdje nije sve baš u potpunom redu.

— Tuck Johnson i Wego Cooper čekaju na dolazak poštanske kočije — reče starac gorko. — To su oni momci za kojima ste krenuli u salun.

— Da, rekli su da rade za Billa Montgomeryja. Povest će me na ranč. Kakvi su to ljudi?

— Pa, vidjeli ste ih, zar ne? — promrmlja starac očito nećajući se. Jim potvrdi.

Izjahao je iz dvorišta. Pred hotelom su stajala dva osedlana konja. Opazio ih je već pri dolasku. Na bokovima im je bio utisnut znak nalik na mokasin. To su svakako konji one dvojice iz saluna. Jim sveže svoga konja uz njihove, stane na nogostup i osloni se o drveni stup.

Čekao je.

Preko puta njega nalazio se poštanski ured, a lijevo, na drugoj strani ulice, bio je salun. Iz saluna su upravo izašli ljudi čija je imena čuo od vlasnika staje: Tuck Johnson i Wego Cooper.

Jedan od njih krene nogostupom pored poštanskog ureda. Pri ulazu u spremište kola se zaustavi.

Grad je bio još mirniji nego prije. Samo je u jednom dvorištu zalajao pas.

Jim se okrene i kroz prozor pogleda u hotelski restoran.

Tamo je još sjedilo nekoliko ljudi za velikim stolom. Većina je spustila glavu, kao da osluškuje.

U tom trenu začuju se zvukovi dolaska kočije. Kotači su tandrkali pomiješani s udarcima potkova šesteroprega. Čulo se pucketanje biča i promukli glas vozača. Kočija se uskoro pojavila među prvim kućama gradića. Brzo se približavala dižući prašinu, koja je na svjetlu svjetiljki djelovala poput zlatnog praha.

Iz spremišta kola izašla su dva čovjeka vodeći svježe konje. Vozač i suvozač su sišli s kočije i za nekoliko trenutaka je zaprega bila izmijenjena i kočija je opet krenula.

Kad se slegla prašina iza kola, na rubu nogostupa Jim spazi nekoga visokog čovjeka. Na ramenu je nosio sedlo, a u ruci pušku.

Jim Payne zapazi kako su dva revolveraša krenula prema došljaku. Jedan je dolazio od saluna, a drugi od poštanskog ureda. Sada je Jim shvatio cijelu igru.

Sve se odvijalo vrlo brzo.

Kad je došljak čuo korake na nogostupu i vidio da mu se približavaju dva čovjeka, ispustio je sedlo i povukao se do zida.

Tuck Johnson i Wego Cooper su se približili i zastali.

— Vi, gospodine, nećete preuzeti posao na ranču Rennahan — začu se glas jednog od revolveraša.

Nekoliko sekundi je vladala tišina, a zatim je stranac rekao nešto što Jim Payne nije uspio razumjeti jer je rečeno tiho, a

udaljenost je bila velika. Jim se ipak pokrenuo. Provukao se ispod ograde, ali su u tom trenu već odjeknuli pucnji.

Stranac je polako pao na koljena. U ruci je držao kolt. Ispalio je još jedan metak, ali ni taj nije pogodio ni jednog napadača. Zatim se srušio u stranu. U dvorištima maloga grada zaurialo je nekoliko pasa.

Jim Payne je stigao do polovice kolnika. Revolveraši su se primakli oprezno uperivši svoje revolvare prema Jimu.

— Što si namjeravao? — upita jedan od njih.

Jim Payne proguta slinu, skine ruku s kolta, uzdahne polako i reče:

— Ništa. Ovo se mene ne tiče, ali ne volim kad dvojica napadnu jednoga, i to na ovaj način.

— Htio si mu pomoći, zar ne?

— Vjerojatno, ali sam bio prespor — odvrati Jim.

— Imao si sreću! Ako još želiš zaraditi one dolare, kreni s nama!

Nakon ovih riječi se okrenuše prema svojim konjima. Jim je u međuvremenu kleknuo uz tijelo stranca. Čovjek je bio mrtav. Mrtav je, a u gradu se nitko nije pokrenuo. Nevjerojatno!

Jim Payne je bio već i u takvim gradovima, gradovima koji su živjeli u strahu. Ovaj grad vjerojatno ne želi imati bilo što s neprijateljstvima koja vladaju izvan njega na pašnjacima. Ta su neprijateljstva zacijelo i urodila ovim ubojstvom. To je na neki način bio rat na pašnjacima.

No on nije bio šerif. Bio je samo otrcana skitnica, bez centa u džepu.

Pomislio je na mogućnost da zaradi pet stotina dolara. Istovremeno je osjetio da u njemu raste znatizelja. Htio je upoznati čovjeka koji je ovoj dvojici naredio da napadnu došljaka. Stoga je prišao svom konju i uzjahao. Požurio je za onom dvojicom, koji su već odmakli komad puta. Sustigao ih je tek izvan grada. Neko vrijeme su šuteći jahali uskom stazom. Nakon toga će jedan od njih:

— Ovo ti se nije baš svidjelo, zar ne?

— Nije.

— Budeš li dovoljno dugo ostao u ovom kraju, mnogo toga ti se neće svidjeti. Ali ti prvenstveno misliš na one dolare, zar ne?

Pri tom se čovjek podrugljivo nasmiješio. Njegov drug se također nasmijao.

Jim Payne još nije znao koji je od njih Tuck Johnson, a koji Wego Cooper. No nije postavljao pitanja. Prošao je on već mnoge surove i vruće pašnjake, pa je naučio sve lekcije. U takvom se kraju ne postavljaju pitanja. Budući da ni ova dvojica nisu više prozborila ni riječi, šuteći su jahali kroz noć.

II

Nakon otprilike šest milja puta stigoše do neke rijeke, preko koje je vodio drveni most. Iza njega se nalazilo malo imanje. Most je bio zatvoren brkljom.

Vrata na kolibi su se otvorila. U zraci svjetla Jim ugleda djevojku obučenu poput muškarca.

— Ubacite mostarinu u kutiju — reče miran i čvrst, ali melodičan ženski glas.

— Zar vas je strah, Jenny? — upita jedan od revolveraša. — Zašto ne dodete sami po mostarinu? Noć je veličanstvena. Rado bismo popričali s vama.

Djevojka ne odgovori. Jedan od njih odjaše do stupa na kojem je bila pričvršćena kutija i ubaci nekoliko centi.

Jim Payne dojaše do djevojke. Dodirne šešir na pozdrav.

— Moram vas zamoliti da me propustite besplatno, ili ću morati preplivati rijeku. U džepu nemam više ni centa!

Pogledao je djevojku. Bila je visoka i plavokosa. Kosa joj je žuta poput zrele pšenice. Lice joj nije dobro vidio, jer joj je svjetlo dolazilo s leđa.

— Vi niste s onom dvojicom? — upita ona.

— Ne, oni mi smo pokazuju put do ranča Mokasin. Htio bih pokušati sreću s pastuhom. Možda zaradim pet stotina dolara, pa ću vam platiti ovaj dug čim...

— Onaj pastuh će od vas načiniti bogalja — prekine ga djevojka, okrene se i vrati se u kuću.

Jim Payne je bio zbunjen. Djevojin glas je zvučio vrlo gorko, upravo bolno. Jim je usmjerio konja preko mosta. Tuck Johnson i Wego Cooper su ga čekali. Jedan od njih je već podigao brklju. Kad su presli most, reče jedan:

— Ti si vrlo ponosan čovjek, zar ne? Radije moliš za besplatan prelaz, nego da ti ga mi platimo.

— Njemu se nije svidao način na koji smo sredili onog revolveraša kojeg je zavrbovao John Rennahan — doda drugi.

— Ne, to mi se zbilja nije svidjelo — promrmlja mirno Jim Payne. — Čovjeku uopće niste dali priliku da se brani. Uklještili ste ga. Vjerojatno već dugo radite u takvom stilu?

— Nikad nikome ne pružamo priliku da se izvuče — glasio je odgovor. Te riječi su sadržavale hladnu opomenu.

Jim je zašutio i jahao za njima. U sebi je osjetio ljutitu znatizelj, jedva čekajući da vidi njihovog šefa. Za njega su oni bili hladnokrvne ubojice.

* * *

Bila je gotovo ponoć kad su, jašući širokim klancem, ugledali svjetla ranča. I u noći se vidjelo da je to veoma velik ranč. Uskoro su jahali među koralima s mnogo konja i stoke.

Odjednom se začu snažno njišanje divljeg pastuha. Zvučalo je kao izazov. Bilo je ponosno, a i bijesno.

Jim Payne je osjetio žmarce. Jedan od njegovih pratilaca se podrugljivo nasmije.

— Čuješ li ga? To je bio on! To je bio Apašev glas! Slomio je već tucet momaka. Jesi li još i sad spreman pokušati? Pet stotina dolara je velik novac, zar ne? Ali je to ipak bijedna nagrada za takav posao.

Nakon ovih riječi se opet začu divlje njišanje.

Jim Payne je počeo shvaćati da je u ovom pastuhu određena i njegova sudbina. Kroz njegove udove prostruji lagani val straha.

Uskoro su ujahali u dvorište ranča okruženo s nekoliko zgrada. U samom središtu je bila dvokatna kuća vlasnika ranča. Jim Payne je vidio mnoge staje, štagljeve, radio-nice, dugačku spavaonicu s kuhinjom i blagovaonicom.

Bio je to doista velik ranč. Njegove zgrade i korali za stoku nisu zauzimali ništa manji prostor od Rennahans Cityja.

Jim Payne je slijedio revolveraše sve do trijema rančeve kuće. Na njoj se otvoriše vrata.

Na trijem su stupila dva visoka i snažna muškarca. Jedan upita kratko i oštro:

– Tko je s vama?

– Jedan dugonogi Teksašanin, koji bi pokušao zaraditi pet stotina dolara – odvrati jedan od njih s jasnim prizvukom zloradosti. – To je neki ponosan momak, šefe, kojemu se nije svidio način na koji smo sredili novoga Rennahanovog revolveraša. Ali Apaš će zacijelo slomiti njegov ponos. Šefe, naš zadatak smo izvršili brzo i glatko.

– Tako i valja, jer biste inače i ovdje ostali bez posla – reče glas s trijema.

Revolveraši okrenu konje i odjašu do korala. Jim Payne je ostao nepokretan u sedlu. Prema običajima morao je pričekati dok ga ne pozovu da sjaše. Strogo se držao tog pravila. Začuo se opet onaj oštar glas:

– Sjašite, Teksas! Želim vidjeti kako izgledate.

Nakon ovih riječi čovjek se okrene i ude u kuću. Onaj drugi krene za njim. Jim sjaše. Kad je ušao u kuću, jedan od njih je stajao uz kamin i punio lulu. Drugi je stajao uza zid, pored stalka za oružje.

Jim ih kratko pogleda i odmah shvati da je čovjek uz kamin vlasnik ranča.

Bill Montgomery imao je nešto više od trideset godina. Bio je visok kao Jim Payne, ali teži. Djelovao je vrlo snažno. Lice mu je bilo tamno, odvažnih crta, s ostrim nosom i prilično punim ustima. Kosa mu je bila crna i vrlo duga.

Nalikovao je na pravoga gospodara ovakvog ranča. U njegovim tamnosivim očima se ogledala hladna čvrstoća, odlučnost i lukavost. Pošto je zapalio lulu, promotrio je Jima. Zatim je pogledao drugoga i upitao:

– Pa, Peak, što misliš o ovome?

Jim Payne okrene glavu i promotri i drugoga, možda četrnaest godina starijega od Montgomeryja, nešto nižeg, ali šireg, masivnijeg i mišićavijeg. Izgledao je poput snažnog bika. Na okrugloj mu je glavi rasla žuta kosa poput četke, imao je malen nos, vodenaste oči, a prilično neuredni brkovi pokrivali su mu gornju usnicu. Djelovao je pomalo tupo i surovo.

Neko vrijeme je šutke promatrao Jima. Zatim reče gotovo ljutito:

– Čini se da je čvrst kao pravi Teksašanin. Pogledaj,

gazda, kako nosi kolt. I kako me ponosno gleda. Na trpim baš osobito tu vrstu ljudi. Ja sam Peak O'Dea – nastavi. – Pošto te sredi pastuh, naredit ću da te kolima prevezu u grad. Ukoliko nemaš novaca da platiš liječnika, tada...

– Dobro, dobro! – prekine ga Jim suho. – To više nije tvoj problem, zar ne? Nisam došao tražiti kavgu. Meni je sasvim svejedno da li trpiš ili ne trpiš ljude moje vrste.

Okrene se vlasniku ranča.

– Još nisam odlučio da li ću pokušati zaraditi vašu nagradu. Najprije ću pogledati pastuha. Tek nakon toga ću odlučiti hoću li pokušati ili ću odjahati s vašeg ranča. Jeste li suglasni s tim?

U rančevim očima se pojavio čudan plamen. Oštro se nasmijao, pokazujući pri tom snažne zube.

– Zbilja je vrlo ponosan – reče svom predradniku. – Apaš će opet slomiti jednoga dobrog čovjeka.

Još jednom se nasmijao i lutlom pokazao na Jima Paynea.

– Morate se odlučiti sada, Teksas! – reče on. – Odmah! Ovdje su već bili mnogi momci koji su danima promatrali pastuha, pa se ni onda nisu mogli odlučiti. A cijelo su vrijeme jeli iz mojih lonaca. Ovaj ranč nikome ništa ne poklanja. Čini se da ste vrlo gladni, Teksas. Želite li ostati i napuniti želudac, onda ćete morati sutra pokušati zajahati pastuha. Jeste li me razumjeli?

Montgomeryjeve su oči opet bljesnule. Njegovo lice se iskivilo i izgledalo je kao da je puno mrznje.

Jim Payne će tada mirno:

– Pa dobro, onda ću ga sutra zajahati!

– Slomit će vas, Teksas!

– Zovem se Jim Payne.

– Napraviti će bogalja od vas, Jim Payne!

– A ukoliko ga ukrotim?

Rančer pride Jimu i temeljito ga odmjeri.

– Što dajete u ime svoje pobjede, Payne?

– Ne posjedujem ništa osim konja, sedla i ovog revolvera.

– Pa, uložite to! Ja ulažem pastuha! Ako ga ukrotite, dobit ćete njega i pet stotina dolara. Ali ako izgubite, ostajete bez konja, sedla i kolta.

Jim Payne je oklijevao. Čuo se podrugljiv predradnikov glas:

– Već su mu pune gaće, gazda.

– Oklada vrijedi! – promrmlja Jim promuklo i čvrsto pogleda Montgomeryja.

U Montgomeryjevim očima je najprije opazio čuđenje, a zatim podrugljivost.

– Dobro – reče on i okrene se, vrati se do kamina i ostane ledima okrenut prema Jimu.

– Prokleti pastuh je pobijedio i mene – reče tada tiho. – I to tri puta. Svaki put sam morao odležati nekoliko tjedana, jer sam uvijek polomio nešto kostiju. Teksas... Jime, vi ga ne možete svladati. U cijelom ovom kraju nema boljeg jahača od mene.

Jim Payne je shvatio. Bilo mu je jasno što se sada zbiva u Montgomeryju. Bill Montgomery ne može preboljeti činjenicu što ga je pastuh pobijedio. O tome zacijelo razmišlja i da-

nju i noću. To mu ne daje mira. Postao je svjestan da nije nepobjediv, a to njegova silna taština ne može dopustiti. Jedina mu je utjeha što pastuh pobjeđuje i druge čvrste momke. Želi zato gledati kako i drugi gube. To je malo ublažavalo gorak osjećaj poraza.

Jim Payne je gotovo sažaljevaov ovog čovjeka. No tada se opet sjetio da je taj isti čovjek poslao dvojicu ubojica protiv onog došljaka.

– Na ovom svijetu – reče suho – ima zacijelo i spretnijih od vas, Montgomery. Nitko ne može tvrditi da je najbolji.

Rančer se naglo okrenuo, a njegov predradnik se iznenada umiješao:

– Prepusti ga meni, gazda! Ja ću ga već privesti pameti.

Peak O'Dea je već krenuo prema Jimu, ali Bill Montgomery će tada oštro:

– Dosta! Odvedi ga u spavaonicu i pobrini se za njegov smještaj. Sutra ćemo vidjeti!

Time je razgovor s Jimom bio završen i Jim je bez riječi izašao iz kuće. Predradnik ga je doveo do spavaonice. Dok su prelazili preko dvorišta, Peak O'Dea je gundao:

– Već sutra ćeš shvatiti koliko si velik! Nema čvršćeg čovjeka od Billa Montgomeryja. Inače ne bi bio moj gazda.

Nakon tih riječi ude u spavaonicu. Jim za njim.

Za stolom je sjedilo nekoliko ljudi. Trojica su igrala poker, jedan je krpao čarape, a drugi je nožem rezuckao neku malu drvenu figuru koja je predstavljala pastuha uspravljenog na stražnje noge.

Momci su pogledali Jima. I neki od onih koji su već legli znatiželjno su podigli glave.

Peak O'Dea pokaže palcem na Jima i reče:

– Oprez, momci! Ovo je ponosni junak iz Teksasa. Želi pokušati sreću s Apašem. Ako izgubi i ostane čitav, pješice će napustiti ranč. Ako dobije, onda mu neće pripasti samo nagrada već i pastuh. Gazda je pristao na takvu okladu. No ja tvrdim da je on samo hvalisavac dugačkog jezika.

Nakon ovih riječi predradnik izade.

Jim Payne se nasmiješi i reče:

– Dakle, sve ste čuli. Ja sam hvalisavac iz Teksasa. A da li je ovo pastuh Apaš? – Pri tom je pokazao na drvenu figuru.

Kauboj koji je na njoj radio potvrdi:

– Da, to je taj pastuh koji će te poslati k vragu.

Jim se samo nasmiješi i traži slobodan krevet. Otkrio je jedan nezaposjednuti ležaj, a na kraju spavaonice je bio i ormar s pokrivačima i krevetninom. Uredio je ležaj, pa otišao do svog konja i uzeo svoj svežanj sa stvarima.

Momci su ga promatrali. Jedan od trojice pokeraša promrmlja razgovjetno:

– Svakako ga valja iskušati. Možda mu je zbilja jedini cilj da se dobro najede.

Jim Payne je prečuo ove riječi, te je opet izašao i odveo svoga konja do korala. Prebacio je svoje sedlo preko šipke ispod krova i još jedanput prišao ogradi. Njegov konj mu približi glavu, njuškajući mu lice.

– Moj stari mladiću – reče tiho Jim. – Već ćemo mi to prebroditi, zar ne? Prilično smo se otrcali. Tebi su potrebne nove potkove, a meni par čizama. Već ćemo mi pokazati ovaj bandi!

Vratio se polaganim korakom. Dok je prolazio kraj kuhinje, začuje kako kuhar unutra nešto radi. Ušao je kroz otvorena vrata i upitao:

– Može li gladna skitnica, poput mene, dobiti nešto za jelo?

– Možeš dobiti moju šaku – odbrusi kuhar i okrene se. Htio je još nešto dodati, ali kad je malo bolje pogledao Jima, raširio je oči i uskliknuo iznenadeno: – Jim Payne! Ti stari kiseli krastavče, otkuda ti u ovom kraju?

Razvukao je usta od uha do uha, a njegovo okruglo, crveno lice, sjalo je kao pun mjesec. Krpom je uzbuđeno obrisao celu i zgrabio Jimovu ruku.

– Ti stari dlakavi lovče duhova – gundao je veselo. – Kako si stigao do Arizone?

– Domamila me moja sretna zvijezda – smješkao se Jim. – No hoću li ja dobiti dobru večeru, ili...

– Dobit ćeš mladiću, dakako da ćeš dobiti!

Kuhar se okrene, otvori ložište štednjaka i ubaci nekoliko kladica na žar, na štednjak položi tavu i počne rezati slaninu.

Jim je sjeo na kuhinjski stol i počeo savijati cigaretu. Želudac mu je zavijao kao da se u njemu nalazi čopor gladnih vukova.

Dobro je poznavao ovog celavog kuhara. Zvao se Titus

Sheepman. Prije dvije godine su zajedno jahali prateći stado dugonogih goveda od San Antonija do Abilanea. Sheepman nije znao plivati, pa je pri prelazu Red Rivera upao u rijeku i utopio bi se da ga nije Jim izvukao.

Sheepman je preko slanine bacio pola tuceta jaja. Zatim je pogledao preko ramena i progundao:

– Sjećaš li se onog prelaska preko Red Rivera? Za tebe sam spreman u svako doba dana ili noći ispeći i cijelog vola ako treba! Ali što ti radiš ovdje?

– Hoću ukrotiti Apaša, kako bih zaradio nešto dolara i...

– Nebesa! – poviče kuhar, ostavi tavu i pride stolu. Htio je još nešto dodati, ali je ostalo samo na tome da se zagledao u Jimovo lice, okrenuo se i vratio štednjaku. Donio je jaja sa slaninom na stol, odrezao dobar komad kruha i nalio šalicu kave. Donio je i zdjelu s hladnim pečenjem.

Zatim je sjeo uz Jima i promotrio ga.

Kuhar je bio četrdesetih godina, snažan kao bik i dobar borac. Kuhari koji idu s goničima goveda dobri su momci i bolje su plaćeni od kauboja, jer briga za dobro jelo na dugom putu i pri svakom vremenu u surovim krajevima nije lak posao. Jim Payne se prisjećao da je ovaj čovjek njima i nakon nekoliko tjedana uzastopnih kiša uspijevao osigurati toplo jelo.

Nasmijao se kad je vidio da Sheepman izvlači jednu vrećicu i istresa novac na stol uz riječi:

– Brate, ovdje ima četrdeset dolara. Posudujem ti ih za vječna vremena. Kad se najeđeš, uzmi svoga konja i otidi. Ako ostaneš, Apaš će od tebe načiniti salatu od mesa i kostiju. A osim toga, ovo i nije pravi ranč za tebe.

– Zadrži svoj novac – reče Jim kroz smijeh. – Iskušat ću ovog pastuna. Ti se, osim toga, moraš prisjetiti da se ja dobro razumijem u divlje konje.

– Da, u konje! Ali Apaš uopće nije konj! On je odrastao na gorske lavice mlijeku, vuci su ga hranili sirovim mesom, a ljudi ga učinili razbijanjem. Apaš nije konj već neman. Ako već ne želiš moj novac, ja ću se za njega kladiti. Uložiti ću ga u okladu na tvoju pobjedu. Jime, oprosti, ali ti si doista lud.

– A kako si ti stigao ovamo? – upita Jim.

– Ja sam samo kuhar. Ovdje imam dobru plaću, ali neću dugo ostati. Ovo nije dobar ranč.

– Što se događa ovdje?

– Stara obiteljska svada i krađe stoke. Bill Montgomery želi likvidirati starog Johna Rennahana. Bila je to vruća želja svih Rennahana, ali nijednom od njih dosad to nije uspjelo. Sada se čini da će to Billu Montgomeryju poći za rukom.

– Zbog čega su Rennahani i Montgomeryjevi smrtni neprijatelji?

Kuhar slegne ramenima.

– Nitko točno ne zna zbog čega se toliko mrze. O tome se i ne govori. John Rennahan je prvi stigao. Zatim je u ovaj kraj došao i otac Billa Montgo-

meryja. Obje obitelji su bile vrlo bogate i – ponosne. John Rennahan je tada osnovao grad koji nosi njegovo ime. Montgomeryjevi su, pak, htjeli da taj grad nosi ime po njima. Tada je izbila svada. Bilo je mnogo mrtvih na obje strane. John Rennahan je imao dva sina i tri mlada brata. Svi su sad pod zemljom. Otac Billa Montgomeryja je također imao sinove i braću. Godinama su međusobno ginuli u dvobojima. Nikad dosad u pomoć nisu pozivali svoje jahače. No sada će, čini se, biti drugačije. Ovaj prokleti pastuh je pobijedio Billa Montgomeryja, i on je počeo sumnjati u sebe. Sada želi dokazati da je nepobjediv. Cilj mu je zbrisati Rennahanov ranč i gradu dati drugo ime. Ovo je najzabitniji dio Arizone. Ovdje nema zakona. Rennahani i Montgomeryjevi nisu nikad dopustili da...

Sheepman zašuti jer su se vani začuli koraci. Na vratima se pojavio predradnik, pa kad je vidio Jima da jede strogo promrmlja:

– Otkad se na ovom ranču skitnicama peku specijalna jela – ti prokleta kuharsko mahalo tavama? Budem li želio da se kakvoj vucibatini nakon ponoći priređuje večera, već ću ti reći.

Kuhar je gundajući ustao i brzim pokretom zgrabio dugački kuhinjski nož. Zatim je pogledao predradnika i rekao bijesno:

– Idi do vraga! U ovoj kuhinji sam još ja gazda! Želim ti još nešto reći – sav svoj novac ulažem na pobjedu Jima Paynea!

Na trenutak se činilo da će Peak O'Dea navaliti na kuhara, ali se zatim zagledao u novac na stolu. Izbrojio ga je i promrmljao:

— Pa dobro, tu je četrdeset dolara. Ako ovaj Teksašanin ukroti pastuha, od mene ćeš dobiti deset puta toliko!

Nakon ovih riječi se grohotom nasmijao i izašao iz kuhinje.

— Ostanem li još neko vrijeme na ovom ranču, tada ću ovog bika sasvim sigurno pošakljati ovim nožem — zasikta Sheepman.

Pogleda Jima i njegov pogled postane mekši.

— Jadniče — reče. — Poznajem te prilično dobro. Mnogo toga si prošao i mogu ti reći da si najbolji kauboj kojeg poznajem. Pa, nadam se da, ćeš ostati barem živ!

Jim Payne kimne. Popio je kavu u dugom gutljaju, ustao i nasmijao se starom drugaru.

— Ne brini za mene. Upravo si mi spasio život, jer bih inače umro od gladi.

Mahnulo je na pozdrav i izašao. Pogledao je prema kući vlasnika ranča. U njoj su bila pogašena svjetla. Pošao je prema spavaonici i ušao.

Nakon dva koraka je stao, jer je zamijetio da zavežljaj s njegovim stvarima više ne leži na krevetu već pod stolom. Na njegovu ležaju je ležao neki čovjek, koji je prekrizio ruke iznad kopče remena, polako vrteći palčevima.

Bio je to onaj momak koji je, igrajući poker s još dvojicom, prije nekog vremena spomenuo kako bi Jima valjalo isku-

šati. Bila je to možda i smišljena igra Peaka O'Dea, kako Jim sutra ne bi bio osobito odmoran za borbu s pastuhom.

Jim Payne je neko vrijeme stajao razmišljajući. Promatralo ga je više od dvanaest pari očiju. Momci su ležali na krevetima i čekali. Bila su tu i ona dva revolveraša. Jim Payne je kimnuo i rekao gotovo potpuno mirno:

— Dobro, prijatelju. Silazi s mog kreveta pa će tvoje vruće želje ubrzo biti ispunjene!

Momak na krevetu se smijeshio.

— Dodi — reče. — Želiš li spavati, moraš me izbaciti s ovog ležaja. Već sam se uplašio da ćeš jednostavno leći u moj krevet. — Iz njegovih sitnih očiju vrebala je zloradost. — A tada bih ja tebe morao izbaciti — doda.

Jim je polako prišao, odjednom se sagnuo, kao da će se baciti na izazivača. Da je doista skočio na njega, loše bi prošao, jer je taj momak ležao s čizmama na nogama, a na čizmama su bile oštre mamuze.

Jim je iznenada promijenio smjer napada i uhvatio ga za noge, te ga divljom snagom izbacio iz kreveta i povukao nekoliko koraka. Momak je bijesno kriknuo. Podigao se psujući, podigao šake i pognuo glavu. Netko iz pozadine je viknuo:

— Pošteno ga opleti, Buster!

Buster podigne nogu i odgurne dugački stol u stranu. Zatim jurne na Jima. Imao je takav zalet da ga Jimovi udarci nisu mogli zadržati. Prišao mu je, zabio šake u leđa, a

pognutu glavu u prsa. Zateturali su unatrag i počeli se obasipati udarcima.

Odjednom je Buster pao na koljena i snažnim rukama obujmio Jimove noge.

Jim je pao, ali se zadržao na jednom od kreveta. Oslobodio se zagrljaja, odgurnuo se od kreveta, naglo se okrenuo i prvi put snažno pogodio Bustersa. To je bio udarac!

Jimova lijeva je odozdo tresnula u široku bradu protivnika. Buster je zateturao prema vratima. Jim je krenuo za njim i još ga pogodio s lijeve i desne strane.

Buster je ledima udario o vrata, ona su se otvorila i momak je, uz urlik, pao na dvorište. Podigao se na ruke i koljena i gundajući ustao. Teturao je. Bilo je očito da je načet i da bi htio izvući pobjedu nekim naglim i jakim udarcem. Stoga se očajnički pokušao baciti na Jima, gađajući divljim zamasima njegovu glavu. Jim je izbjegao dva udarca, treći je blokirao i ponovo pokrenuo svoju lijevicu, opet pogodio široku bradu. Osjetio je bol u šaci i cijeloj ruci.

Buster je zateturao ne pazeći više na pokrivanje tijela. Jim ga je sada bez teškoća pogadao svojim udarcima. Progonio ga je preko dvorišta sve do velikoga drvenog korita uz bunar.

Buster je udario o korito. Bio je već potučen, ali je još pokušavao napasti. U tom naletu je opet naišao na Jimov siloviti udarac u bradu. Nakon tog udarca je završio ravno u hladnoj vodi korita.

Jim se polako vratio u spavaonicu. Kad je ušao, zapazio je poglede ostalih momaka. Odvratio im je gorkim smiješkom i uzdahnio:

— Sada je, valjda, bilo dovoljno?

Nitko mu nije odgovorio.

Prišao je svom ležaju, uredio ga. Otkopčao svoj pojas i objesio ga o stup. Sjeo je i skinuo čizme i hlače.

Dok je odvezivao maramu, u spavaonicu je ušao Buster, teturajući poput pijanca i sasvim moker. Oslonio se o stol i prilično glupo se zagledao u Jima. Zatim je pomaknuo mokru kosu s lica i redom pogledao smrtno ozbiljna lica momaka.

— Pretukao me — progunda tada. — Ali ako nekome od vas padne na pamet da dobri Jack Buster više ništa ne zna, onda ću mu to zorno pokazati.

Pride svom krevetu i počne se svlačiti. Preko ramena dobaci Jimu:

— Teksašanine, potukao si me čistom borbom. Ja sam divlji momak, koji se smiruje tek onda kad ustanovi da je netko drugi zbilja jači od njega. Za tebe mi je to sada jasno. Međutim, ja nisam zlopamtilo. Ako me netko pobijedi u poštenoj borbi, onda mi to ne pada teško. Protiv tebe nemam ništa. Bila je to samo mala igra poslije ponoći. K vragu, nikad ne bih pomislio da ću se noćas još i kupati!

Jim Payne je u međuvremenu legao. Samo je promrm-ljao:

— Nisam ni ja zlopamtilo, Buster! Budući da sam zadovoljio tebe i tvoje prijatelje, moći

ću divno spavati. A kad zaradim pet stotina dolara, častit ću te bocom viskija.

Momci su se sada počeli smijati. Napokon će jedan glas:

– Tex, sada znamo da si čvrst. Ali pastuh će te svejedno potući!

Jim nije odgovorio. Okrenuo se u stranu i sklopio oči. Znao je da se nalazi usred divljeg čopora. Održao se na jedini mogući način. Ovi momci su ga priznali. Sličnih doživljaja već je imao i u drugim spavaonicama, gdje bi se pojavljivao prvi put.

Netko je ugasio svjetiljku. Jim je sa svoga kreveta mogao vidjeti nebo, a na njemu i svoju zvijezdu.

Disanje nekih momaka pretopilo se u hrkanje. Odjednom se začu neki glas. Jim ga je poznao. Pripadao je ili Tucku Johnsonu ili Wegu Cooperu:

– Tex, čuješ li me?

– Da – promrmlja Jim.

– Barataš li koltom isto tako dobro kao i šakama?

– Ne znam, već odavno nisam pucao – odgovori Jim.

Dakako, rekao je neistinu. Radije je lagao nego da nekom slavohlepnom momku padne na um da se odmjeri s njim u revolveraškom dvoboju. Jim nije mnogo držao do pucnjave. Čak se i bojao povlačenja kolta. Njemu je bilo jasno da može brzo potegnuti i sigurno gadati. Ali kad uzme kolt u ruke, tada je gospodar života drugog čovjeka. Ovako veliku odgovornost rado je izbjegavao.

Ujutro je zadnji napustio spavaonicu, oprao se i obrijao, pa ušao u blagovaonicu. Većina jahača već je završila doručkom, ali su sjedili uz kavu i pušili.

Jim Payne napuni tanjur pečenicim krumpirima, kajganom i mahunama. Uz to je popio dvije velike šalice kave i na kraju popušio cigaretu. Uskoro je ostao sam u prostoriji. Ostali su jahači jedan za drugim izašli. U zraku je visila napetost. Sunce je već izašlo, ali na ranču još nitko nije mislio na posao.

Sheepman je izašao iz kuhinje, kimnuo glavom na pozdrav i rekao neveselo:

– Vidio sam već mnogo janjadi koje su vodili na klanje. I ti si jedno od njih, Jime. Zlo je samo u tome što ti znaš razmišljati, ali se tom sposobnošću ne koristiš i dobrovoljno ideš na klaonicu. Mladiću, još imaš vremena da odustaneš.

Jim Payne mu je htio odgovoriti, ali nije stigao jer se na vratima pojavio Peak O'Dea koji je osorno zarežao:

– Pa, kako se osjećaš veliki majstore? Drugi put si na ovom ranču napunio želudac, a još nam nisi ništa pokazao. Ne budeš li uskoro u pogonu, pokazat ću ti razliku između Jacka Bustera i mene. Naprijed, veliki majstore!

Jim Payne ustane. Okrenuo se predradniku i čvrsto ga pogledao.

– O'Dea – promrmlja – jednoga dana će ti netko zabiti šaku u gubicu tako da ćeš se

ugušiti. Prestani sa svojim izazovima! Ne traži svadu, ali budeš li mi još plesao po prstima, mogao bi dobiti ono što zaslu-
žuješ!

Predradnik se trgnuo i duboko uzdahnuo. Krv mu je jur-
nula u glavu i stisnuo je šake.
Činilo se da će eksplodirati. No
na kraju je ipak samo polako
izdahnuo i bijesno se nasmije-
šio:

– Ne, mladiću. Još te neću
premlatiti, makar me šake
svrbe od trenutka kad sam te
ugledao. Čini se da bi tebi od-
govaralo da te premlatim sada
kako ne bi morao jahati pa-
stuha.:

Još jednom se podrugljivo
nasmijao i izašao.

Jim je čuo kako Sheepman
iza njega ljutito otpuhuje. Okre-
nuo se i nasmiješio.

– Ne brini, stari moj – reče
nemarno i krene za predradni-
kom.

Dugim koracima, zveckajući
mamuzama, prešao je preko
dvorišta, skrenuo uz staje i sti-
gao do korala. Oko njega su se
već okupili svi ljudi ranča Mo-
kasina. Dva snažna konja bila
su vezana uz ugao korala.

Tu se nalazio i Bill Montgo-
mery.

Svi pogledi su bili upereni u
Jima, koji je sa smiješkom na
usnama prišao ogradi korala.
Rukama se oslonio o gornju
gredu ograde i tarući bradu o
šake mirno promotrio pa-
stuha.

Životinja je stajala uzdignute
glave usred korala. Lagani ju-
tarnji povjetarac igrao se nje-
nom grivom. Pastuh je bio crn,
ogroman, pametnih i vatrenih

očiju. Pod glatkim, sjajnim
krznom igrali su mišići. Bio je
to izvanredno građen konj, du-
gih nogu, širokih prsa i male
glave.

Jim pogleda pastuhove oči i
u njima raspozna hrabrost, lu-
kavost i ponos. Srce mu je brže
zakucalo. Nehotice je suzdržao
dah. Bio je čvrsto uvjeren da
ga je njegova zvijezda dovela
do ovog ranča samo zbog ovog
pastuha.

Konj je pružio glavu kao da
je shvatio da je Jim Payne čov-
jek s kojim će se uskoro uhva-
titi ukoštac. Njušio je zrak.

Odjednom je visoko zabacio
glavu i zanjistio. Bilo je to
čudno njištanje. Zvučalo je kao
izazov, borbeni zov. Zatim je
prednjim lijevim kopitom la-
gano zagrebao po tlu.

Jim tiho uzdahne. Bilo mu je
žao ovog kralja svih konja. Pa
ipak, želja da se odmjeri s njim
bila je vrlo jaka. Dao bi sva
blaga na ovom svijetu da posje-
duje Apaša.

Pored sebe je začuo O'Dea-
nov glas:

– Onda, teksaška skitnico,
je li ti srce već u gaćama?

Jim ne odgovori. Bill Montgo-
mery reče neobičnim glasom:

– Ljudi, počnite!

Dva jahača se popeše na
snažne konje vezane izvan ko-
rala. Peak O'Dea je uzeo laso i
između greda se provukao u
koral. Istovremeno su otvorena
vrata i unutra su ujahala i dva
jahača.

Pastuh se nije micao. Već je
često bio hvatan lasom, pa je
sada bio dovoljno pametan da
se protiv toga ne bori. Znao je
da njegova prilika počinje

onda kad mu se na leda popne jahač.

Stoga mu je O'Dea bez muke prebacio omču preko uzdignute glave. Usred koral se nalazio zabijen kolac i predradnik oko njega omota laso i privuče konja. Pastuh se sada nije mogao propinjati. No on to i nije pokušavao. Predobro je poznavao ovu igru i nije nepotrebno trošio svoju snagu. Strpljivo je dopustio da ga jahači na teškim konjima stisnu na sredinu koral i nije se mićao.

U koral su ušla još dva kauboja noseći sedlo i uzde. Jedan od jahača uzme sedlo i postavi ga na Apaševa leda, a drugi se momak podvukao i zategao pojas ispod Apaševa trbuha.

Peak O'Dea je postavio uzde, ali mu nije stavio žvale među zube. Jim Payne je znao što to za njega znači: neće moći pastuhu nametnuti svoju volju pomoću žvale. No to mu se svidjelo. Imat će poštenu borbu s Apašem.

Naglim pokretom se sagnuo i odvezao mamuze. Skinuo je i pojas s koltom i objesio ga o stup.

Pogledao je zatim Billa Montgomeryja, no ovaj mu ne uzvratiti pogled. Kao hipnotiziran je buljio u pastuha.

— Naprijed. Teksas! — zagrmi Peak O'Dea.

— Samo mirno — tiho, ali dovoljno razgovijetno reče Jim. Ude u koral, popne se iza jednog jahača i odatle oprezno klizne na Apaševa leda.

Peak O'Dea s podrugljivim smiješkom oslobodi laso. Oba jahača su svoje konje potjerala

u stranu i hitro napustili koral. Iza njih su se zatvorila vrata.

Jim Payne je mirno sjedio na pastuhu, sam s njim u koralu. Učinilo mu se kao da na čitavom svijetu postoje samo njih dvojica. Zaboravio je na sve ostalo.

Prolazile su duge, tjeskobne sekunde.

Apaš je još nepomično stajao uz kolac. Samo je strigao ušima i otpuhivao.

No Jim je osjećao kako moćna životinja podrhtava pod njim. Bilo mu je jasno da sjedi na vulkanu. Pastuh je imao vremena, Jim je shvaćao da životinja želi nešto saznati o ovom novom jahaču.

A tada je počelo. Kao prava eksplozija. Apaš se propeo, okrenuo se na stražnjim nogama i bacio se na leda.

Jim je posljednji tren iskočio iz sedla i otkotrljao se na stranu. Životinja se tik uz njega valjala po zemlji, a jedno kopito je razderalo Jimovu košulju. Pastuh ubrzo njišteći skoči na noge.

Gledaoci su uskliknuli kad se Jim nevjerojatnim skokom opet našao u sedlu. Samo bi poneki Indijanac možda mogao ponoviti takav skok. Čak je i pastuh bio iznenađen pa nije odmah reagirao.

Jim Payne je uspio staviti noge u stremene i sigurno je sjedio kad je Apaš ponovo počeo. No sada se nije bacio na leda. Zaletio se prema ogradi i postrance bacio na nju.

Jim je uspio podići nogu, ali se čulo kako snažne grede praskaju pod udarcem. Prije

nego što je Jim uspio vratiti nogu u stremen, životinja se naglo okrenula. Jim je gotovo bio izbačen, ali se desnom nogom uspio čvrsto zakačiti o rog sedla. Visio je tako sa strane, no kad je Apaš ponovo skočio, on se opet ispravio u sedlu.

Sve se to odigralo u nekoliko sekundi. Ljudi izvan korala su urlali. Uzvitlala se prašina. Pastuh je snažno dahtao. Iz prašine je sada samo povremeno izvirivao obris konja i jahača. U koralu se vodila žestoka borba. Čuo se čak i uzbuđeni O'Deaov glas.

Samo je jedan čovjek bio tih i nepokretan: Bill Montgomery. Grizao je donju usnicu, a samo su ga ponekad podilazili srzi. Lice mu je poblijedilo i oblio ga znoj. Njega, međutim, nitko nije gledao. Nitko nije opazio da rančer ponovo proživljava svoje izgubljene borbe s pastuhom.

Jim Payne je u međuvremenu oborio rekord svih prijašnjih jahača i najduže se održao u sedlu.

Pastuh je sada skakao istovremeno sa sve četiri noge. To je i za njega bilo vrlo bolno, jer je svom težinom padao na ukočene noge. Međutim, i za jahača je to bilo bolno jer ga je svaki takav skok sabijao kao da pada s metar i po na tvrdo tlo. Koja kralješnica to može izdržati?

Prosječni konj može takav skok ponoviti tri do četiri puta, a snažni Apaš je tako skočio već sedmi put. Jimova brada je još jednom udarila o njegova prsa. Iz nosa mu je kapala krv,

a probijala se i na uglovima usta.

Zatim se pastuh iznenada umirio. Vjetar je rastjerao prašinu. Gledaoci su zadržali dah.

Čulo se samo dahtanje životinje. Jim je sjedio skutren u sedlu. Činilo se kao da će svakog trena pasti u nesvijest.

Apaš je okrenuo glavu i pogledao jahača.

Jim reče promuklo:

— Hajde, produži brate! Još sam u sedlu! Moraš izmisliti neki novi trik.

Apaš se polako pokrenuo i prišao do ograde. Tamo se mirno okrenuo i spustio na stražnje noge, poput psa kad se sprema na skok.

Zatim je skočio i poletio naprijed jurišajući na suprotni dio ograde korala. Jim ga je pokušao zaustaviti potežući uzde, ali je jedan kraj remena puknuo i ispao iz prstena.

Pastuh je zadahtao i skočio preko visoke ograde. Stražnjim je nogama dohvatio gornju gredu, koja se razmrskala pod udarcem. Na tlu se prevalio i pri tom izbacio jahača iz sedla. Jim je napola onesviješten udario o stup ograde. Jedva je ustao.

Začuo je dahtanje konja koji je tik pred njim izronio iz prašine. Bacio se u stranu u posljednji trenutak, jer je kopito za dlaku promašilo njegovu glavu. Jim je znao da je životinja spremna da ga ubije. Apaš se tada okrenuo i zamahnuo stražnjim nogama. Jim je, poluslijep, oteturao dalje. U gustom prašini nije više mogao razaznati gdje se nalazi pastuh.

Odjednom se Apaš opet našao kraj njega.

Jim Payne poslije nije znao objasniti kako mu je to uspjelo: spazio je pored sebe konjska pleća, zagrabio desnom rukom, pronašao rog sedla, a lijevu je ruku zario u grivu konja. Apaš se okrenuo na drugu stranu kako bi ga stresao poput kakvog čička. Jim je iskoristio taj pokret. Uspjelo mu je da se odbije od tla i opet se našao u sedlu!

Našao je stremene za noge, a ruke je držao čvrsto u grivi. Zabio je životinji pete u slabine i stenjući mrmljao mu iznad ušiju. Sve je ovo radio nagonski. Njime je vladala volja, koja je izvirala iz nerazjašnjivih dubina njegovog bića. Bila je to volja borca koji se ne preda je do posljednjega daha.

Krug gledalaca se suzio. Apaš i njegov jahač su sada bili izvan korala.

Vjetar je opet rastjerao prašinu i sve se jasno vidjelo.

Kad je Apaš krenuo, moglo se zapaziti da hramlje na stražnju nogu. Vjerojatno je bio ozlijeđen. Pokušao se još jednom propeti, ali je brzo odustao i zatresao glavom. I njegov je dugački rep umorno visio. Bilo je očito da se više ne želi boriti. Bio je pobijeden. Od umora mu je drhtalo cijelo tijelo.

Ljudi su šutjeli i ukočeno promatrali.

Bill Montgomery iznenada krikne kao da ga je nešto ranilo. Na njega, međutim, nitko nije obraćao pažnju. Svi su gledali pastuha i jahača. Jim

Payne se zanjihao u sedlu i pao na tlo. Nije ga zbacio Apaš već se onesvijestio u sedlu. Pastuh se okrenuo. Teško je dah-tao. U prvi tren se činilo da će podići prednje kopito, no to nije učinio. Prignuo je glavu i oprezno onjušio Jimovu kosu.

Nećoliko trenutaka vladala je tišina. Ljudi su još bili zapanjeni. No tada se začuo predradnikov promukli glas:

— Uхватite beštiju i vratite je u koral!

Ali Apaša se više nije trebalo loviti. Dopustio je da ga odvedu kao kakvo umorno kljuse.

Bill Montgomery pride Jimu, koji je onesviješten ležao na zemlji. Gurnuo ga je vrškom čizme. Jim se pokrenuo, sjeo i smeteno gledao oko sebe.

— Prokletstvo! — prošapce. — Gdje je pastuh? Znači da ga moram još jedanput zajahati!

S naporom stane na noge i htjede poći u koral. No Bill Montgomery ga uhvati za rame i reče:

— Nije potrebno, Jim Payne. Pobijedio si Apaša. Kad si pao sa sedla, on se ionako više nije mogao boriti. Idi k vragu!

Gurnuo je Jima tako da je gotovo opet pao. Zatim se okrenuo i otišao. Predradnik ga je slijedio.

Jack Buster donese Jimu pojas s oružjem. Drugi momak mu je donio šešir i mamuze. Jim je sve to uzeo i teturajući pošao do spavaonice.

Ljudi su gledali za njim, a nakon toga u pastuha koji je, slomljen i pobijeden, pognute glave stajao uz kolac u koralu.

— Drago mi je što sam se našao ovdje kad pravi borac pobjeđuje ovu divlju životinju — promrmlja jedan krivonogi kauboj.

— Bila je to najveća borba koju sam vidio — doda drugi.

IV

Jim Payne je ležao cijeli dan. Bio je sam u spavaonici jer su ostali radili na pašnjacima. Oko podneva je navratio kuhar Sheepman i prišao Jimovu krevetu.

— Jime, kako ti je? Hoćeš li nešto pojesti? Sami smo na ranču, jer je i Bill Montgomery odjahao. Onaj nitkov Peak O'Dea mi je zabranio da bilo što učinim za tebe. Ne vjerujem da ću još dugo izdržati na ovom ranču.

— Sjajno mi je! — promrmlja Jim. — Samo ne znam da li ću ikada više moći ustati. Imam dojam da mi je kralješnica slomljena na nekoliko mjesta, a kad dišem paklenski me bole rebra. Što radi Apaš?

— I on se osjeća kao i ti — rekao je Sheepman gorko. Zatim se počeo po glavi, izašao i ponovo se vratio, ali s bocom viskija u ruci. — Sada ću te svući — reče — namazati viskijem i dobro istrljati. Urlat ćeš kao da si na ražnju, ali mislim da će ti nakon toga biti znatno bolje.

Za Jima je to bio doista pakleni sat masaže.

A kad je Sheepman sav oznojen završio, Jim se osjećao kao da je prošao između mlinskih kamenova, ali je počelo i bla-

gotvorno djelovanje. Osjetio se opuštenije. Bolne krutosti je gotovo potpuno nestalo. Osjećao je da mu nijedna kost nije slomljena, a i zgrčeni, bolni mišići su se opustili. Zaspao je i probudio se tek kasno navečer, kad su momci glasno upali u spavaonicu.

Ljudi su napravili polukrug oko kreveta i promatrali ga. Netko je rekao:

— Pa, Teksas, kako ti je? Slušaj, ako se sutra ne uspiješ popeti na Apaša i tako dokazati da si ga zbilja ukrotio, onda ti je sve propalo.

— Ne brinite — nasmiješi se Jim i uspravi se.

Većina ljudi je opet izašla da se opere na bunaru. Tuck Johnson i Wego Cooper su ostali uz Jima i pažljivo ga promatrali.

— Hoćeš li ostati u ovom kraju? — upita jedan od njih.

Jim ih je mirno gledao. Bili su slični jedan drugome kao braća, plavokosi oštra lica i modrih očiju. Djelovali su kao opasni pustinski vukovi. Vjerojatno žive od iznajmljivanja svojih revolvera.

— Jesi li ti Tuck Johnson? — obrati se Jim onome koji je postavio pitanje.

— Ne, ja sam Wego Cooper. Ovo je Tuck.

Jim kimne. Sad će ih moći razlikovati. Tuck je očito nekoliko godina stariji od Wega.

— Ovaj mi se kraj prilično sviđa — odgovori tada na postavljeno pitanje. — Možda ću i ostati.

Revolveraši su se značajno pogledali. Uzdahnuli su, a Wego Cooper reče:

— Dobio si pet stotina dolara i onoga prokletog pastuha. Bill Montgomery će održati riječ. Ali sigurno je jedno — ne želi te trpjeti u ovom kraju. Ukoliko ostaneš, uvijek ćeš ga podsjećati na to da si uspio u nečemu gdje je on zakazao. Ti nisi pobijedio samo Apaša već i Billa Montgomeryja. Tako on to shvaća. Naredit će nam da te istjeramo odavde. Mi smo već izašli na kraj s mnogim momcima tvoga kova, ali nismo baš željni borbe s tobom. Stoga ti savjetujemo: nestani što prije! Napusti ovaj kraj zajedno sa svojim dolarima. To je najbolje za sve nas.

Nakon ovih riječi njih dvojica napustiše spavaonicu.

Napolju je kuhar željeznom polugom lupao o lim i vikao:

— Jelo je gotovo! Dodite po njega, mladići!

Jim je osjetio glad. Ustao je iz kreveta i obukao se. Unatoč onoj masaži kretao se s naporom. U blagovaonicu je ušao posljednji. Sheepman mu je napunio tanjur. Bill Montgomery i predradnik nisu bili ovdje za večerom, ali kad je napustio blagovaonicu, Jim je razaznao njihove likove na trijemu rančerove kuće.

Pošao je do koralu, koračajući polako.

U koralu se čulo tiho dahtanje pastuha. Jim se sagnuo i između greda ušao u koral. Pri tom je stalno izgovarao umirujuće riječi. Apaš je uzmaknuo pred Jimom, koji mu se približavao ispruženih ruku.

Tako je uzmicao sve dok ga Jim nije stjerao u kut koralu.

Životinja je opominjući zadah-tala, ali Jim je i dalje nježno i tiho govorio. Njegov dlan je dodirivao njušku Apaša osjećajući pri tom topao dah.

Iznenada je pastuh skočio i odgurnuo Jima, koji je pao, osjećajući bolove u nogama. Nije se mogao brzo pokrenuti. Čuo je kako pastuh njišti i vidio je kako se uzdiže nad njim.

Jim je uzviknuo sa tla:

— Ne, ne, Apašu!

I kad je pastuh spustio prednja kopita, Jimu nije nedostajala nijedna vlas s glave.

Životinja je spustila glavu. Jim je ustao i položio dlan Apašu među uši.

Njegov glas je gotovo jecao dok mu je govorio:

— Mi ćemo biti veliki prijatelji, Apašu. Donijet ću svoje pokrivače i noćas ću spavati uz tebe. Moraš se priviknuti na mene i shvatiti da sam ti prijatelj. Jednog ćeš me dana zavoljeti.

Pastuh je uzmaknuo tiho dašćući. Jim je izašao iz koralu i vratio se u spavaonicu. Nekoliko momaka je sjedilo na klupi pred zgradom, a druga je skupina sjedila uz bunar. Netko je prebirao po gitari, a kauboj duboka glasa je tiho pjevao.

Jim je ušao u spavaonicu. Za stolom su neki jahači igrali poker. I Jack Buster je bio među njima. Šuteći su gledali kako Jim slaže svoje pokrivače. Nisu bili neprijateljski raspoloženi prema njemu. Vládala je nekakva atmosfera znatiželje. Svi su napeto očekivali kako će se stvari dalje odvijati.

Kad je sa smotanim porkivačem napuštao spavaonicu, Jack Buster reče:

— Mnogo sreće, Teksas!

On zahvali i izade. Znao je da su iskusni kauboji shvatili što namjerava. Pogledao je prema zgradi vlasnika ranča. Na trijemu više nije bilo nikoga. Stigao je do korala, ušao u nj i u jednom uglu si napravio ležaj. Čuo je kretanje i dah-tanje pastuha. Kad se ispružio na ležaju, počne tiho govoriti. Ponekad je i melodično zazviž-dac. Te trikove s konjima naučio je od jednog meksičkog konjokradice. No znao je da sve to može imati uspjeha samo ako životinja osjeti naklo-nost prema čovjeku.

Nakon nekog vremena Apaš mu je prišao na udaljenost od tri koraka. Stao je i osluškivao.

Tako su prošli sati.

Jim je već ušutio a i oči su mu se sklapale kad začu ko-rake uz koral. Jim je već pomi-slio da je to Sheepman i htio se javiti, ali je Apaš iznenada bi-jesno zanjštio.

Čovjek se zaustavio. Odjek-nuo je njegov glas. Bio je to O'Dea.

— Prokleta kljuse! Jednog dana ću ti...

Ali predradnik iznenada za-šuti, jer se u blizini začu tihi udarac kopita i lagani zvižduk.

— Ovdje sam! — reče predradnik.

Jim shvati da predradnik ne zna da je on u koralu. Postao je znatiželjan. S kim se to sastaje Peak O'Dea?

Osluškivao je. Paster se po-vukao u drugi ugao korala i odatle bi katkad bijesno dah-

tao. Ta životinja je očito neo-bično mrzila predradnika. To nije bilo čudno jer se taj čovjek nije netrpeljivo vladao samo prema ljudima.

Čulo se kako neki jahač oprezno prilazi. Peak O'Dea ponovi:

— Ovdje sam. Dodi već jed-nom!

Jim je malo pridigao glavu pa je između greda mogao raspoznati obrise jahača i ne-jasni lik predradnika.

— No, Kevine? — upita O'Dea.

— Do vraga, ne spominji moje ime! — promrmlja ljutito jahač i nervozno se pokrene u sedlu.

Jim je predosjećao da pri-sustvuje vrlo važnom susretu.

Jahač reče:

— Dakle, Johna Rennahana imate. Revolveraša, od kojeg je toliko očekivao, likvidirali ste baš kako je trebalo, odmah po dolasku. Rennahan se može pouzdati samo u mene, jer se njegova cijela obitelj sada sa-stoji samo od žena i djece. U međuvremenu sam se pobri-nuo da i posljednji ljudi, koji bi se borili za njega, napuste ovaj kraj. Oni što sada jašu za Ren-nahanov ranč slušaju samo moje zapovijedi. U sljedeća dva dana sakupit ćemo oveće stado i zauvijek napustiti ovaj kraj. John Rennahan će tada biti izručen vama na milost i nemilost. Ja ga više neću štititi.

— Dobro — progunda Peak O'Dea, pošto je jahač zašutio.

— Znam da ćeš ga ostaviti jer ti nije dao ruku svoje kćeri. Vjerojatno još na licu imaš tra-gove od biča kojim te je uda-

mila Amy Rennahan. No za nas je dobro što napuštaš svoga gazdu i usput odvodiš i stado. Ali nemoj se više vraćati u ovaj kraj, Kevine Heesmane! Dopustit ćemo ti da neometano odeš sa svojim ljudima i ukradenim stadom. To je cijena tvoje usluge, zar ne?

— Da me nije uvrijedio, ne bi me izgubio — progunda jahač i okrene konja. — Za tri dana nas više neće biti. Ostat će sam Rennahan sa svojom obitelji.

Nakon tih riječi odjaše.

Predradnik je šuteći gledao za njim. Zatim se čulo kako je žestoko pljunuo i prezirno rekao:

— Pasji sin! Izdati svoga gazdu! Ne bi on bio dobar ni Rennahanovoj kćeri. Predradnik nikad ne smije izdati svoj ranč, koliko god mrzio svoga gazdu...

Nakon ovog razgovora sa samim sobom, predradnik se vratio na ranč.

Jim Payne je duboko disao. Bilo mu je jasno da bi ga predradnik odmah likvidirao da ga je slučajno ugledao. Bio je iscrpljen i ne bi imao nikakva izgleda u sukobu s ovim čovjekom. Legao je i promotrio tamno nebo. Njegova zvijezda se nije vidjela. Bilo je premračno.

On uzdahne i od iscrpljenosti padne u dubok san. U toku noći je pastuh prišao k njemu i temeljito ga onjušio. No Jim to nije osjetio.

Kad je počelo svanjivati, Jim se probudio i ustao.

Apaš je stajao na drugoj strani korala i promatrao ga. Jim mu kimne glavom i reče umiljato:

— Pa kako si, prijatelju?

Prišao je konju pružajući mu svoj dlan.

Pastuh je dopustio da ga pomiluje.

Jim je bio gladan. Krene prema bunaru. Danas je bio prvi na nogama. Iz spavaonice je tiho donio pribor za pranje i brijanje. Kad je kuhar pozvao na buđenje i doručak, Jim je već bio spreman.

Bio je prvi i za doručkom.

* * *

Kad su prvi momci počeli ulaziti u blagovaonicu, on ju je već napuštao. Iz spremišta je uzeo svoje sedlo i s njime pošao do korala.

Apaš ga je pozdravio neobičnim dahtanjem. Jim je unio sedlo u koral i spustio ga na tlo. Pastuha nije morao doživati, jer mu je sam prišao. Nepovjerljivo i spuštenih usiju onjušio je sedlo. Pri tom je Jimu dopustio da ga potapše. Trebalo je samo nekoliko minuta da Jim osedla pastuha.

Cijeli posao se činio sam po sebi potpuno razumljiv. Kao da se taj čovjek i ta životinja jučer u ovo vrijeme nisu borili do iscrpljenja.

Jim je oprezno uzjahao. Još ga je boljelo cijelo tijelo. Da je Apaš napravio samo jedan snažniji skok, on bi sasvim sigurno izletio iz sedla.

Medutim se pastuh još dobro sjećao jučerašnje očajničke borbe. Osim toga, u njemu se očito pojavio neznatni osjećaj povjerenja prema tom čovjeku, osjećaj koji do sada nije poznavao. Samo je zadrhtao, malo se pognuo i na tren spustio uši.

Jimove tihe riječi istisnule su iz njega divlje osjećaje. Apaš je počeo podnositi jahača.

— Vidiš li, prijatelju? — reče Jim. — To bi bilo sve. Želim ti biti prijatelj, a ti me za to trpi na svojim leđima. Putovat ćemo zajedno, piti vjetar i voljeti sunce.

Na čizmama nije imao mazuza i pazio je da životinji ne zabija pete u slabine. Učinio je samo trzaj tijelom i pametna je životinja krenula. Jim je tako izjahao kroz otvorena vrata korala i uputio se prema dvorištu ranča.

Ljudi su upravo izlazili iz blagovaonice, a na trijemu rančerove kuće stajali su Bill Montgomery i Peak O'Dea.

Pastuh je zanjistao kad su se približili ljudima. Jim se zaustavio pred trijemom i pogledao u mračno Montgomeryjevo lice. Rančerove oči su bile stisnute. Grizao je donju usnu.

— Kao što vidite, pobijedio sam ga! — uzvikne Jim.

— Vidim, čovječe iz Teksasa! A za pet minuta te ne želim više vidjeti na ovom ranču. Odjaši što dalje. Ne želim više vidjeti tebe ni ovog pastuha. Da li si me razumio?

— Morate mi još isplatiti nagradu — reče smireno Jim.

— Tako, ti misliš da bi je morao dobiti? — umiješao se

predradnik. U njegovim je očima bljesnuo bijes.

— On će dobiti taj novac — promrmlja rančer. — Neka za nekoliko minuta dođe u moj ured.

Jim odjaše natrag u korala. Momci su se u međuvremenu skupili pred spavaonicom i promatrali ga. Preko dvorišta se začulo predradnikovo urlanje:

— Do vraga, što stojite ovdje?! Nisam li vam rekao da ćemo danas potražiti neoznačenu telad po sjevernom pašnjaku? A zašto oni koji su zaduženi za skupljanje sijena još nisu upregli konje u kola? Sad ću vam potprašiti noge!

Momci su se u trenu raspršili. Ostala su samo dva revolveraša. Oni ionako nisu bili unajmljeni zbog posla.

Jim je u međuvremenu skinuo sedlo s pastuha i na glavi mu ostavio samo jednostavne uzde. Otišao je do drugog korala i ondje osedlao svoga vjernog Alama. Zatim je odjahao do rančerove kuće, vodeći Apaša na uzdi. Privezao je oba konja, iz spavaonice donio svoj zavežljaj i vezao ga iza sedla.

Predradnik je stajao nepomičan na trijemu i promatrao ga. Ostali momci su već napuštali ranč.

Dva revolveraša su stajala na drugoj strani dvorišta. Činilo se da čekaju neku predradnikovu zapovijed.

Ali Peak O'Dea se nije micao već je mračnim pogledom promatrao Jima i njegove konje. Jim se popeo na trijem, prošao mimo predradnika i ušao u ured. Bill Montgomery je sjedio

za stolom i brojio novčanice po dvadeset dolara.

Nakon toga je digao pogled i zagledao se u Jima, pa bijesno progovorio:

— Payne, ti nisi samo pobijedio tog pastuha već si me ponižio pred svim ljudima u ovom kraju. Meni nije uspjelo ukrotiti Apaša, a tebi je uspjelo to čudo. A sada me dobro poslušaj. Otvori uši!

Na trenutak je zašutio i zagledao se u Jima neobično sjajnim očima. Iz njega je izbijalo neprijateljstvo, nastalo iz goleme taštine koja nije mogla dopustiti da je netko drugi bolji.

Jim promrmlja:

— Nemojte mi prijetiti, Montgomery!

— Jaki nikad ne prijete. Oni samo najavljuju i onda to provode — odgovori rančer oštro. Na stol je stavio stisnutu šaku i nastavio: — Budete li sutra još u ovoj dolini, da ću da vam oderu kožu, ili ću to učiniti sam. Ne želim više vidjeti ni pastuha ni vas! Neću da me bilo što podsjeća na ovaj poraz. Inače ću vas, radi svog mira, morati ubiti. A sada, uzmite novac i nestanite!

Jim je uzeo novac sa stola i izašao. Kad je izašao na trijem, imao je što vidjeti.

Peak O'Dea je stupio u akciju. Očito više nije mogao suzdržavati svoj bijes. Osjećao se, na neki način, kao i njegov gazda. Nije mogao preboljeti da se pojavio netko koji je učinio nešto što ni on nije mogao.

Dok je Jim Payne u uredu primao novac, predradnik je donio teški bič za tjeranje

mula. Takav bič upotrebljavaju vozači teških zaprega. Dugačak je i njime se mogu zahvatiti i čelne životinje u osmeroprugu. Takvim se bičem sada razmahivao Peak O'Dea.

Dugačka kožna žila, na čijem su kraju kuglice, zujala je kroz zrak. Preciznim udarcem takvim se bičem može odrezati i ljudsko uho kao sabljom!

Prvi udarac je pogodio pastuha preko vrata i leđa. Peak O'Dea ponovo zamahne. Taj udarac je bio još bolniji, pa se životinja propela divlje njišteći.

Uzica kojom je bio vezan Apaš pukla je i pastuh je pobjegao pun straha i boli. No predradnik ga je još stigao bičem raspaliti po stražnjim nogama.

U tom je trenu Jim jurnuo prema njemu.

To nije bio mudar potez, jer Jim, u ovom stanju nije bio spreman za borbu s tim čovjekom. Sad je, međutim, bio izvan sebe od bijesa. To što je sada vidio bilo je tako čudovišno da u prvi mah nije mogao povjerovati svojim očima.

Bijes mu je oduzeo svaku moć rasuđivanja. Zaboravio je da bi ga u ovakvom stanju mogao pobijediti i Jack Buster, s kojim je inače lako izašao na kraj.

Predradnik se okrenuo prema njemu i odbacio bič. Prihvatio je njegove prve udarce, koji su bili polagani i bez prave snage.

Nakon toga je desnicom pogodio Jima u prsa, a ljevicom mu je gotovo skinuo glavu s ramena. Pri tom je zadovoljno gundao, jer je na to čekao cijelo vrijeme. Sad će napokon premlatiti tog Teksašanina.

Jim Payne se očajnički branio, no već su ga ova prva dva udarca napola onesvijestila. Htio je biti brz, izbjeći udarce i vratiti ih, ali to mu nije uspijevalo. Njegovo je tijelo bilo ukočeno. Peak O'Dea ga je bez ikakvih poteškoća stalno pogadao. Za proračunavanje svakog udarca imao je dovoljno vremena.

Jim je svoju snagu jučer istrošio na pastuhu. Nakon tje-dan dana oporavka možda bi mogao svladati ovu gomilu mišića, ali sada to nije mogao.

Kad je pao, predradnik ga je još jednom uhvatio i tresne u prašinu. Prišao mu je u trenutku kad je Jim ponovo pokušao ustati. Opet ga je dohvatio. Iako je u međuvremenu na trijem izašao Montgomery i glasno ga pozivao, O'Dea je samo ljutito gundao zabijajući šake u Jima, tjerajući ga preko dvorišta do korita s vodom.

Tik pred koritom Jim ponovo padne. Predradnik ga je gledao nekoliko trenutaka, a zatim se sagnuo, podigao ga i napokon ga snažnim pokretom baci u vodu korita. Tek tada se okrenuo i vratio na trijem. Montgomery ga je hladno promatrao.

— Gazda — puhao je Peak O'Dea — gazda, nisam mogao drugačije. Taj mi se momak od samog početka nije svidao. Pri pomisli na to da nas je pobijedio, jednostavno sam se gušio. Morao sam mu objasniti da njegov trijumf i nije tako velik. Dobro je što sam ga namlatio. Sada će zacijelo napustiti ovaj kraj. Osim toga, čuo sam da on uopće nije noćas spavao s ost-

alim momcima, već uz pastuha u koralu. A blizu toga korala sam razgovarao s Kevinom Heesmanom. Možda je ovaj prokleti Teksašanin prisluški-vao. Možda bi bilo bolje da sam ga sada ubio.

Okrenuo se i pogledao prema Jimu, koji se u vodi jedva micao.

Bill Montgomery pogleda svog predradnika, a tada i dvojicu revolveraša koji su sve promatrali s druge strane dvorišta.

Jim Payne se u međuvremenu s teškom mukom prevatio preko ruba korita, i pao na tlo. Još duže je trajalo dok se uspio podići, držeći se o korito. Kuhar je stajao ispred blagovaonice. Jasno se čulo njegovo duboko uzdisanje.

— Do vraga, idi i gledaj svoj posao s tavama! — zagrmli predradnik na njega.

Kuhar posluša. Znao je da ne bi pomogao Jimu time što bi dopustio da O'Dea pretuče i njega.

Bill Montgomery napokon odlučio:

— U redu! Prebaci ga preko njegovog konja i potjeraj odavde. Još u uredu sam mu rekao da mora napustiti ovu dolinu i da se više ne pojavljuje. Ti si ga sada gadno prem-latilo, tako da mu valjda više neće to ni pasti na um.

— Sigurno nas više neće izazivati — nasmije se predradnik. — Utjerao sam mu strah u kosti. Zacijelo će nestati i više ga nećemo vidjeti!

— No nisi smio otjerati Apaša — promrmlja Montgomery. — Momak ga je morao

povesti sa sobom. Ne bih se više ni s njm htio sresti. – Nakon tih riječi rančer ude u kucu.

Peak O'Dea domahne revolverašima.

– Postavite ga na konja i otjerajte – dovikne im.

Tuck Johnson i Wego Cooper su ga poslušali. Postavili su poluonesviještenog Jima u sedlo. On se nagnuo prema naprijed i zadržao na rogu sedla.

– Napusti ovu dolinu i ne vraćaj se! Da li si me dobro razumio? – reče mu odlučno Wego Cooper. –

Njegov partner je u međuvremenu udario u bedra Jimovog konja.

Alamo je polako nosio svog jahača, dahćući nemirno. Jimova se glava još nije razbištrila, ali je bolove osjećao po cijelom tijelu. Morao je uložiti veliku snagu i svu volju kako bi se održao u sedlu.

Ljuljao se u sedlu, makar je konj išao korakom. Borio se da ostane pri svijesti. Ovdje su ga sasvim dobro sredili! Zar ga je njegova zvijezda, loše vodila? Zar ga je napustila sreća?

Stigao je do mosta na rijeci. Dok je konj polako prelazio preko njega, debele daske su odjekivale pod kopitima. Konj se zaustavi pred brkljom. Kad se Jim sagnuo da pokuša podići brklju, iza kuće se pojavi djevojka. U ruci je držala grablje. Vjerojatno je radila u vrtu.

Dok se saginjao, Jimu uhvati nesvjestica. Srušio se sa sedla i izgubio svijest.

Kad se osvijestio uz njega su stajale dvije djevojke. Mokrim

maramama su mu kvasile lice i čelo. Još je ležao na zemlji. Kad su opazile da je došao k svijesti, malo su zastale i pogledale ga. Jedna od njih ga je poznavala. To je bila ona plavokosa s kojom se dogovarao o prijelazu preko mosta. Djelovala je vrlo ozbiljno dok ga je ispitivački promatrala.

Druga djevojka je bila sitnija, i, moglo bi se reći, zgodnija. Djelovala je živahno. Imala je crvenu kosu, sivo-zelene oči i divna usta.

Jim sjedne uzdišući.

– Molim vas da mi oprostite na ovome. Ne izgledam vjerojatno baš veselo.

Kad se htio osoviti na noge, djevojke ga šutke prihvatiše pod ruke. Oteturao je do svoga konja i naslonio se o njega. Pogledao je plavušu i pokušao se nasmiješiti.

– Dužan sam vam još i za prijelaz preko mosta prije nekoliko dana – reče i zavuče ruku u džep.

– Ah, vi ste onaj čovjek koji je jahao do ranča Mokasin kako bi zaradio pet stotina dolara – kazala je plavuša čudeći se.

– To sam i zaradio! – progovori on s naporom – Novac mi je u džepu, a u okladi sam dobio i pastuha. Ali ga je Peak O'Dea...

Prekinuo je, jer nije želio jadicovati pred ženama. No one su ga u jedan glas upitale:

– Što je učinio Peak O'Dea?

Jim umorno odmahne rukom.

– Ništa. To se tiče samo mene i njega.

Izvadio je nekoliko zlatnika iz džepa i upitao:

– Da li ih možete razmijeniti? Bill Montgomery mi je dao samo komade od dvadeset dolara.

– Do vraga i s mostarinom – reče ljutito plavuša. – Pričajte mi što ste proživjeli. Prije nekoliko tjedana još sam imala brata. I on je želio zaraditi nagradu za ukroćenog pastuha. Borio se s Apašom. Sad je mrtav. Ubila ga je ta neman od konja. Imam pravo saznati što...

– Apaš nije neman – tiho reče Jim. – Svladao sam ga i nakon toga cijelu noć spavao u njegovom koralu. Sljedeće smo jutro bili prijatelji. Po dogovoru s Montgomeryjem Apaš je, ukoliko ga savladam, morao pripasti meni. Peak O'Dea je, čini se teže podnio moju pobjedu nego njegov gazda, koji mi je samo naredio da napustim ovaj kraj. Predradnik je tukao Apaša bičem za mazge i on se otrgao i pobjegao. Sada je za mene izgubljen. A onda je Peak O'Dea premlatio i mene. Zar ste mislili da me je ovako udesio konj? Sada znate sve. Ako mi ne promijenite novac, morat ću vam ostaviti cijeli zlatnik.

– Ludače, pa vi morate liječniku! A bez naše pomoći ne možete ni na konja – reče druga djevojka.

Prišle su mu i pomogle mu da sjedne u sedlo.

– Pratit ću ga – reče crvenokosa.

– Svakako, Amy – promrmlja plavuša. – Neprijatelji ranča Mokasin su uvijek bili prijatelji Rennahanovih, zar ne?

– Do vraga s tim, Jenny. Pa njemu je potrebna pomoć!

Jim je to čuo u trenu kad je njegov konj krenuo. Shvatio je da je crvenokosa djevojka Amy Rennahan, ona koja je bičem udarila onoga Kevina Heesmana. To je djevojka koju nije uspio dobiti predradnik ranča Rennahan i zbog koje je sada spreman na izdaju.

Jim Payne je odmakao samo pedesetak metara kad ga je ona sustigla na svom šarenom konju i zabrinuto ga pogledala.

– Ne brinite za mene. Moći ću ja i sam! – progovori Jim.

– Jahat ću uz vas – reče ona odlučno. – No možda bi bilo bolje da vas smjestimo u kuću Jenny Yešter i dovedemo liječnika.

– Uspjet ću ja već – promrmlja on tvrdoglavo, izvlačeći posljednju snagu iz svog tijela. Poslije se, međutim, više nije sjećao kako je stigao do grada.

Počeo je shvaćati tek kad se našao u kožnom naslonjaču kod liječnika koji ga je pregledao. Zalijepio mu je veliki flaster preko nosa i zašio ranu na obrazu. Jim je osjetio da mu je čvrsto povezan i grudni koš.

Vjerojatno je vrlo dugo bio u nesvijesti.

Visoki i mršavi liječnik se odmakao i promotrio ga.

– Mladiću – rekao je zamišljeno – bilo je to previše za vas, zar ne?

– Da – promrmlja Jim. – Bilo je to više nego što sam mogao podnijeti. Mogu li ustati? Gdje je moj konj?

– Amy Rennahan ga je odvela u štalu za iznajmljivanje.

Ako se ovdje odmorite još jedan sat, bit ćete vjerojatno sposobni da svladate kratki put do hotela. Ondje provedite tri do četiri dana u krevetu. Čuo sam da su vas tako udesili pošto ste potrošili snagu u dvojboju s onim ozloglašanim pastuhom. Ne znam da li će vam O'Dea ostaviti dovoljno vremena da se oporavite. Ja za vas više ništa ne mogu učiniti. Dužni ste mi pet dolara.

Jim Payne sjedne. Htio se odreći odmora. Bio je gol, do pojasa, samo umotan u zavoje. Izvadio je novac iz džepa.

– Zovem se Dwight Wood – progunda liječnik dok mu je vraćao ostatak novca, 15 dolara.

Jim polako ustane i otetura do vrata. Tamo se zaustavio kako bi prikupio novu snagu. Pogledao je svoje poderane hlače i opazio da više nema kolta o pojasu. Oružje mu je vjerojatno ostalo u onom koritu s vodom na ranču Moka sin.

Napolju se oslonio o stup što drži nadstrešnicu. Pogledao je gdje se nalazi hotel. Gradani na ulicu su ga promatrali. Polako je krenuo i s mukom došepao do hotela, te ušao u predvorje. Neki čovjek mu pride i upita ga:

– Što želite?

Jim ga pogleda i shvati da je to vlasnik hotela.

– Htio bih unajmiti sobu na nekoliko dana – reče Jim i stavi novac na pult. – Želio bih također da mi netko nabavi košulju i hlače. Molio bih jelo u sobu. Koji broj sobe ću dobiti?

– Nikakav – suho odvrati vlasnik hotela. – Nemam sobe za vas. – Nakon toga raširi ruke: – Nemam ništa protiv vas. Ali vas je pretukao O'Dea. Ako vam je on možda rekao i da morate nestati odavde, onda bi bilo vrlo nesmotreno od mene da vam dam smještaj. Ne bih želio imati neugodnosti. Njegove šake su vas označile i onaj tko vas primi neminovno će doći u sukob s njim. Ja nisam profesionalni boksač, a ni revolveraš. A u ovom gradu nema šerifa. Nitko mi ne bi pomogao, jer je ovaj grad pun strašljivaca.

Jim je šutke promatrao tog čovjeka. Zatim je uzeo svoj novac, okrenuo se prema vratima, zastao još jednom i rekao:

– To mi je poznato. Već sam vidio kako je ovdje ubijen jedan čovjek. Svi su pri tom zatvorili i oči i uši. Bilo bi normalnije da se ovaj grad zove Mišji grad.

– Sfrance, vi ste tek kratko vrijeme u ovom kraju – promrmlja hotelijer gorko. – Ali bili ste na ranču Mokasin i poznajete Montgomeryjevu moć. Što se onda čudite? Ponekad su Rennahanovi znali biti moćniji od Montgomeryjevih, ali ovaj grad se nikad nije opredjeljivao. Uvijek smo bili neutralni.

– Grad bi morao biti središte prava i reda – promrmlja Jim i izade.

– Tada bismo morali imati čovjeka koji bi mogao izaci na kraj s oba rančera i tako prekinuti njihovu svadu. Nije grad kriv što nema takve osobe! – dobaci vlasnik hotela za njim.

Jim potraži trgovinu. Budući da je namjeravao otići iz ovog grada i ulogoriti se negdje izvan njega, bila mu je potrebna nova odjeća i namirnice. Sumnjao je da će mu uspjeti odjahati. Osjećao je velike bolove.

Iz dvorišta staje za iznajmljivanje izašla su neka lagana kola. Za njih su bila vezana dva konja. Jedan od njih bio je Jimov Alamo. Na sjedalu kola bila je Amy Rennahan. Usmjerala je kola prema Jimu i zaustavila ih uz rub pločnika. Nasmiješila se i rekla:

— Popnite se u kola, Jim Payne! Ben Parker, vlasnik staje, pričao mi je o vama. Znala sam da vam ovaj grad neće pružiti utočište. Popnite se pa ću vas odvesti do Rennahanova ranča. Mi smo, istina, postali beznačajni u ovom kraju, ali nismo tako kukavni kao ovaj grad koji nosi naše ime. Dodite, Jime!

On odmahne glavom, ali je istovremeno osjetio da se više ne može držati na nogama. Uzdahnuo je i poslušao. Amy ga je povukla u kola i on je iscrpljen pao u sjedalo do nje. Sklupčao se u njemu i zaspao.

Probudio se tek kad su se zaustavili pred velikom i pomalo oronulom rančerskom kućom. Neki starac je izašao šepajući i preuzeo brigu o konjima i kolima.

Jim se uz djevojčinu pomoć popeo na trijem. Jedna žena je otvorila vrata. Ušli su.

Prostorija je bila vrlo velika. Bila je to dnevna soba s ogromnim kaminom. Po prostoriji su bili razmješteni teški stolci presvučeni bizonskom kožom,

kao i krzna medvjeda, vukova i puma. Tu se nalazio i velik hramstov stol, vitrina s oružjem, te klupe i škrinje. U ormarima se nalazilo staro posude, a na zidovima indijansko oružje.

Iznad dnevne sobe se nalazila galerija do koje su vodile masivne stube. Iz ove galerije vodila su vrata u pokrajnje prostorije prvoga kata.

Sve je ovo Jim nesvjesno registrirao. Razaznao je krupnoga sjedokosog čovjeka kako sjedi u stolici pred kaminom. Čovjek je ustao. Unatoč sijedoj kosi nije djelovao kao starac. U njemu je još bilo snage.

— Koga nam to dovodiš, kćeri? — upita on.

Kad je zakoraknuo, Jim opazi da on hramlje. Starac je i u kući nosio revolvere o pasu. Promotrio je Jima ispod svojih gustih i još tamnih obrva.

— Poslije ću ti sve ispričati — reče djevojka čvrstim glasom. — Ovaj čovjek je bolestan i smjesta mora u krevet.

Žena koja im je otvorila vrata prođe mimo njih i reče:

— Dodi, Amy! Pripremit ću jednu od soba za goste.

Uz stubište su se otvorila još jedna vrata i pojavila se neka druga žena s dvojicom desetogodišnjih dječaka.

Jim međutim na njih gotovo i nije obratio pažnju. Posljednje snage je upotrijebio kako bi se popeo uz stube i došao do sobe. Spustio se na krevet. Osjetio je kako mu je Amy skinula čizme i prebacila pokrivač preko njega.

Utonuo je u dubok san.

VI

Spavao je cijelu noć, sve do poslijepodneva sljedećeg dana.

Kad se probudio, trebalo mu je neko vrijeme dok se prisjetio svih događaja. Uzdahnuo je i pokrenuo udove. Činilo mu se kao da su mu čvrsti zavoji oko prsa preuski.

U tom se trenu otvoriše vrata i u sobu uđe Amy Rennahan. Promatrala ga je ozbiljno i ispitivački i na kraju se nasmiješila:

— Kako se osjećate?

I on se pokušao nasmiješiti.

— Moram vam se zahvaliti. Učinili ste uistinu mnogo za lutalicu kao što sam ja.

— Zar ste vi lutalica? — upita ona, iskrivivši glavu malo u stranu.

— Jesam — odgovori on i iskrivi usta u mučan smiješak.

Ona zakima glavom.

— Znam više o vama nego što mislite, Jime. Noćas je k nama stigao i vaš stari prijatelj, kuhar Sheepman. Pobjegao je s ranča Mokasin. Tražio vas je, pa mu je Jenny Yester rekla gdje vas može naći. Sada je ovdje i mnogo toga nam je ispričao o vama. Bili ste voda goniča goveda, voda karavana doseljenika...

— ... i besciljna lutalica — prekine je suho Jim.

— Sljedili ste svoju zvijezdu — reče ona ozbiljno, pride jednom ormaru, otvori ga i nastavi: — Ova soba je pripadala mom bratu Jacku. Montgomeryjevi su ga ubili prije nekoliko godina. U ovom se ormaru nalaze Jackova odijela. I njegov kolt je još ovdje. Poslužite

se, Jim! Po stasu ste nalik mom bratu. Kad sidete, stol će već biti postavljen.

Kad je izlazila, on opazi da je hlače zamijenila haljinom.

* * *

Ranču su se približavala trojica jahača. Pojavili su se iz neke uvale i brzo jašući pošli prema glavnom koralu u kojem su bila oko tri tuceta konja. Jim je brzo prešao preko dvorišta, tako da nitko nije mogao zapaziti da mu svaki pokret nanosi bol. Još jučer je bio potpuno razbijen i iscrpljen. No nakon dugog sna priлично se odmorio.

Jahači su ga spazili, prišli bliže i stali pred njega. Bili su to čvrsti momci, oštih lica i pogleda.

Jedan od njih je bio stariji od četrdeset, a drugi je bio još vrlo mlad, izbočenih zuba. Oči su mu divlje sjale. Treći je bio visok, mišićav i Jimovih godina.

Jim je odmah svatio da je to Kevin Heesman. Izgledao je baš kao čovjek koji može golim rukama upravljati gomilom surovih jahača.

Heesman ga je nekoliko trenutaka promatrao sa sedla. Zatim upita oštro, a Jim je odmah prepoznao taj glas:

— Hej, tko si ti, čovječe?

Jim se hladno nasmije i uzvрати pitanjem:

— Jesi li ti Kevin Heesman?

— Jesam! A budem li te još jednom morao pitati tko si i što tražiš ovdje, sići će s konja i...

— Samo mirno, Heesmane

— prekine ga Jim. Njegova des-

nica se spustila nad držak kolta. Polako je raširio noge dok nije našao siguran stav. — Samo mirno, Heesmane — ponovi i kratkim pokretom glave pokaže prema koralu. — Potrebni su vam svježi konji, zar ne? — upita. — Skupljate Rennahanova goveda u stado, pa vam je potrebno dovoljno konja. Htjeli bi povesti i mnogo konja, jer je to neophodno za dugi put.

Kevin Heesman ga je šutke promatrao.

— Prijatelju — reče tada tiho — izgledaš kao netko na kome su već iskušali svoje šake. Jutros sam čuo da je neki čvrsti momak ukrotio pastuha i nakon toga zaradio batine od Peaka O'Dea. Vidjeli smo i odbjeglog pastuha kako galopira preko livade jučer prije podne. Vjerojatno si ti taj momak. Što želiš, strance?

Glas mu je postao prijeteći.

Jim Payne nije držao na oku samo njega već i ostalu dvojicu jahača. Ruka mladog momka već je opipavala kolt. Stariji jahač sjedio je mirno u sedlu.

— Otpušten si s ovog ranča, Heesmane — reče Jim mirnim glasom. — Jedini ti je cilj da sada ukradeš Rennahanovu stoku. Radije to ne pokušavaj, jer ću te ja spriječiti.

— Pa tko si ti, veliki čovječe — upita cinično Kevin Heesman.

— Budeš li pokušao ukrasti konje, saznat ćeš!

— A taaako? Pa dobro, onda ćemo vidjeti! — progunda Kevin Heesman. Neko vrijeme je razmišljao gledajući prema ranču, zatim pogleda ponovo

Jima i iznenada se odlučio. Skočio je sa sedla i odmaknuo se dva koraka od konja. Desnu ruku je spustio do drška kolta i ne skidajući pogleda s Jima oštro doviknuo svojim prationicima:

— Reece! Jake! Istjerajte konje iz korala! Ja ću srediti ovog klipana. On nas ne može zadržati!

— Budi oprezan, Kevine! — reče mu stariji jahač. — Ovaj dugi Teksašanin se ne šali.

— Reece, istjerajte konje iz korala! A nakon toga ćemo vidjeti! — Kevin Heesman je to govorio ne skrećući pogleda s Jima.

Jahači su okrenuli konje, odjahali do korala i otvorili vrata. Mladi je ujahao kako bi istjerao konje, a stariji je čekao pred koralom da ih prihvati.

Kevin Heesman se hladno smiješio i rekao osorno:

— Sada bi morao nešto učiniti, zar ne, Teksašanine? Ja ću ti to olakšati. Naprijed!

Izgovorivši to, izvuče kolt i otvor cijevi usmjeri prema Jimu, koji je također potegao jer je prije toga u Heesmanovim očima pročitao njegovu namjeru. No nije mogao povući tako brzo kao Heesman. Tome su bila kriva bolna ukrućenja njegovog tijela. Za nekoliko dana Jim bio tako brz da Heesman ne bi stigao ni izvući svoj kolt.

Sada je Heesman pucao prvi, ali mu ni to nije mnogo koristilo. Vjerojatno je bio previše nervozan i njegov metak je samo okrznuo Jimovo rame.

Kad je htio pritisnuti obarač drugi put, opalio je Jimov kolt. Heesman je bio mrtav prije nego što je pao na tlo.

Stariji jahač, kojeg je Heesman zvao Reece, kriknuo je, potegao svoje oružje i podbo svoga konja. Potjerao ga je na Jima, pucajući pri tom. Konj se prebrzo kretao pa je i on promašio.

Jim je ponovo opalio, no ni on nije pogodio, jer se konj propeo i metak je pogodio životinju. Konj je zbacio jahača i pao na njega.

Jim je pošao naprijed. Držeći pripravan kolt, pozvao je mladića u koralu.

— A ti, mladiću, kako god želiš! Ukoliko izadeš i baciš kolt, izvukao si se! Izaberi!

Mladić se skutrio na sedlu. U suprotnom dijelu korala su se stiskali konji, podižući oblak prašine. Jim Payne se polako približio. Vidio je da je mladić neodlučan, da se bori sa sobom. Rado bi povukao kolt jer je bio od onih što divlje reagiraju. No, vidio je kako je njegov naredbodavac upravo stradao. Spopao ga je strah pa je popustio. Digao je ruke i glasno viknuo:

— Dobro, dobro! Ja sam samo izvršavao Heesmanova naređenja, on je bio moj šef. Meni je svega dosta!

— Sidi onda, mladiću, s konja! — tada će Jim oštro.

Jake je poslušao. Prišao je Jimu koji mu je oduzeo kolt. S ranca je dotrčalo nekoliko ljudi. Prvi je bio Sheepman s puškom u ruci. Za njim je stigla Amy sa sačmaricom, Došepao je i stari John Rennahan,

a s njim i dva starija kauboja koji su mu jedini ostali vjerni.

— Oh, do vraga! — uzvikne Sheepman kad je stigao do Jima. — Zar nisi mogao pričekati mene? Zar si se morao sam iskušati u borbi sa ova tri šakala?

— Nije mi preostalo mnogo vremena — odvrati Jim gorko i klekne uz Reecea, na čijim je nogama ležao ubijeni konj. Reece je bio pri svijesti i gledao ga je.

— Imali ste prilično sreće, zar ne? — rekao je bolno. — Noge su mi slomljene. Molim vas, skinite obazrivo konja s njih. Što je s Kevinom?

— Mrtav je — odgovori Jim.

— Jime — reče djevojka — zar je bilo neophodno da riskirate život? Nemate nikakvog razloga da se borite za nas!

— Mislim da imam — reče on.

Stari John Rennahan ga čudno pogleda i malo zadihao reče:

— Teksašanine, pravo je čudo što vas Heesman nije ubio. Vi ste ipak još bolesni i...

— U redu — prekine ga Jim.

— Počeo sam s Kevinom Heesmanom, a završit ću s Billom Montgomeryjem, ukoliko se on prije toga ne urazumi. Ova prekrasna dolina nije zaslužila da njome vlada razbojnik. Ovdje treba uvesti pravdu i red. I u gradu se više ne bi smjelo živjeti u stalnom strahu. Htio bih prištedjeti drugim ljudima ono što sam doživljavao ja kao i vi, Rennahane.

Krenuo je nekoliko koraka i doviknuo dvojici dječaka:

— Hej, kauboji! Upregnite kola i dovezite ih ovamo!

Blizanci su odmah poslušali i otrčali do ranča. Uz pomoć ostalih Jim oslobodi Reecea tereta mrtvog konja. Noge su mu doista bile slomljene. Kad je to vidjela Amy, uzviknula je:

— Moramo mu staviti noge u udlage. Inače će vožnja do grada za njega biti živi pakao. Donijet ću potrebne stvari.

Žilavi Reece s mukom podigne glavu i pogleda za njom. zatim promotri Jima i rančera i reče promuklim glasom:

— To je dobra djevojka. Žao mi je što sam s Heesmanom htio ukrasti vaša goveda i konje. Žao mi je što se ova djevojka dobra srca toliko trudi oko čovjeka poput mene. — Zatim je opet legao i zatvorio oči.

Jim se obratio Jakeu, koji se očito oporavio od šoka i vjerojatno razmišljao o bijegu.

— Momče, ti ćeš mrtvog Kevina i ranjenog Reecea kolima odvesti u grad do liječnika. Nakon toga možeš uraditi što god želiš. No sretnem li te još jednom u ovoj dolini, bit će to loše po tebe. Jesi li me razumio?

Mladić ga je gledao ne vjerujući svojim ušima. Odjednom se počeo glasno smijati. Sheepman mu pride i pljusne ga dva puta.

— Nē cerekaj se, glupane! Želiš biti velik revolveraš, a ne shvaćaš kakvu ti priliku daje Jim. Jake, ako si glup onda nećeš odjahati iz ove doline, ali ćeš se zato ubrzo naći pod zemljom. Iskoristi priliku i ne izigravaj više konjokradicu!

Odgurnuo ga je od sebe tako da je mladić pao na leđa.

Reeceove noge stavljene su u udlage. Zatim je mladi Jake odvezao kola s ranjenikom i mrtvacem u grad.

Jim rukom obriše lice i osjeti bolove u rebrima.

— Moram malo prileći — reče i pogleda stare kauboje.

— Kako se zovete? — upita ih.

— Ja sam Tube Scott — odgovori jedan smijuci se, tako da se moglo izbrojiti njegovih posljednjih pet zubi.

— A ja sam Chuck, Chuck Knapp — reče drugi i obriše znoj s vrha nosa.

Bili su to stari momci, pognuti od teškog života po vjetru i kiši. Vjerojatno su u toku svog života prošli kroz mnoge borbe. U njihovim je očima Jim otkrio onaj smireni i čvrsti izraz, koji imaju ljudi zadovoljni sami sobom jer nikad nisu zaboravili svoja načela.

— Čujte, djedice — reče im Jim — koliko vas još oko i ruka služe pri gadanju?

— Puškom još možemo rukovati sasvim dobro — odgovori Chuck Knapp, a njegov prijatelj na to kimne potvrdno.

— Ukoliko bude potrebno, možemo provesti i u sedlu nekoliko sati — doda Tube Scott.

— To je dobro, jer ćemo noćas poći na malo jahanje — rekao je Jim.

VII

Kad se Jim Payne pojavio iz spavaonice i prišao bunaru da se opere, bilo je već kasno ućer.

Još je bio malo ukočen, ali se osjećao znatno bolje nego danas u podne. Pomoglo mu je ovih nekoliko sati odmora. Pogledao je prema zapadu. U daljini iznad brdskih lanaca opet ugleda svoju zvijezdu.

A kad je pogledao prema istoku, zapazi da se odatle približava olujni zid. Munje su počele šarati nebom iznad doline.

Kad je ušao u kuhinju, ljudi su već sjedili oko velikog stola. Sheepman se motao oko lonaca, a Amy je punila zdjele i tanjure.

Kad je pozdravio i sjeo, Amy mu je prišla i postavila veliku čašu mlijeka uz njegov tanjur, pa spustila ruku na njegovo rame i tiho upitala:

— Kako se osjećate, Jime?

On je pogleda.

— Dobro mi je. Nakon svega ovoga bolje mi i ne bi moglo biti...

John Rennahan se nagnuo nad stolom:

— Jime, čuo sam da hoćete odjahati s ljudima. Dobro je što ste preuzeli komandu, ali ste zaboravili na mene. Dakle, i ja ću jahati s vama. Ono što mogu izdržati Tube i Chuck, mogu i ja. A pucati mogu bolje od njih dvojice. Jahat ću s vama, jer pretpostavljam da namjeravate spasiti moja goveda, Jime.

— To ćemo i učiniti — promrmlja Jim i prihvati se jela.

Amy sjedne nasuprot njega. Pokatkad su se pogledali. Djevojka iznenada odlučno reče:

— I ja ću poći s vama. Presvući ću se, a vi osedlajte konja i za mene.

— Vi nećete poći s nama, Amy — promrmlja Jim.

— Hoću! — odvrati ona oštro i izade iz blagovaonice.

— Ona bi željela nadomjestiti mog sina — tiho će rančer. — Ja se ne želim miješati. Vi ste organizator pohoda.

— Krenut ćemo za dvadeset minuta. Dobro, neka i Amy krene s nama! Potrebna nam je svaka ruka, makar nećemo dopustiti da se Amy bori. Ukoliko je ne prihvatimo, ona će zacijelo krenuti za nama.

On pogleda dvije žene, koje su uz blizance sjedile na drugom kraju stola. Bile su lijepe i ozbiljne. Pogledi koje su katkada upućivali svom tastu bili su bez topline. Jim shvati da ga one ne vole, da mu vjerojatno zamjeraju što je njihove muževe, a svoje sinove, beskorisno žrtvovao u ovoj svadi.

No jedan od blizanaca reče:

— Jime, Amy je ipak djevojka. Ne bi li bilo bolje da povedete nas? Mi...

Prije nego je Jim mogao odgovoriti, digne se majka blizanaca i poviče:

— Dosta, vas dvojica! U ovoj svadi, pošto je djed objesio jednog Montgomeryja zbog krade stoke, poteklo je već dosta krvi! Čak i da ste odrasli ljudi, ne bih vam dopustila da krenete s njim. Već smo odavno trebali napustiti ovaj ranč i preseliti se u drugi kraj. Tada bi i tvoji sinovi još bili živi, Johne Rennahane!

Starac tužno potrese glavom:

— Mary, ja te dobro razumijem. Ali ne smiješ biti nepravedna. Mi Rennahanovi radije

umiremo nego da dopustimo da oduzmu nešto naše. Moji sinovi su bili ponosni poput mene. Mary, zar ti misliš da u mojim grudima ne kuca srce? Kad su mi ubili sinove, bilo mi je kao da mi je netko odrezao ruke i noge. Premda sam bio slomljen, izdržao sam i nisam pobjegao. Upitaj Jima Paynea zbog čega je on, koji ne pripada našoj obitelji, prihvatio borbu protiv Billa Montgomeryja.

On zašuti. Žena upitno pogleda Jima. Jim u prvi tren ne nade riječi, ali onda promrmlja:

— Ne mogu to točno objasniti. Mislim da se čovjek mora braniti. U protivnom bi uvijek pobjeđivalo zlo i cijeli bi svijet bio prepun ljudi poput Montgomeryja. A plašljivci bi bili stalno protjerivani i iskorištavani.

On podiže ruku i pokaže na dječake:

— Kad ovi dječaci odrastu, živjet će pod zaštitom zakona. Neće morati sami sebe štiti. Svaka divlja zemlja mora prolaziti kroz borbu. Svugdje postoje Montgomeryjevi koje treba istisnuti. Svađa između ove dvije obitelji zapravo je borba između razbojništva i pravde.

Jim ustane i izade.

— Krećemo — reče. — Osedlajte konje! I ne zaboravite puške!

VIII

Jahali su po olujnoj noći pod Rennahanovim vodstvom, jer

je on vjerovao da zna mjesto gdje Heesmanova banda okuplja stado.

Nevrijeme je polako prestajalo. Sa svih strana su šumjeli potoci, a na istoku su se opet pojavile zvijezde.

Napokon, nakon sporoga i dugog putovanja, stigli su do ruba široke doline, koja se na istočnoj strani sužavala u velika usta kanjona.

John Rennahan zaustavi konja i pokaže u dolinu:

— Tamo dolje je jedna od mojih pastirskih koliba. Čuje se stado. Goveda se još nisu smirila od nevremena. Pravo je čudo da nisu pobjegla za grmljavine.

Jim je ocijenio da je do pastirske kolibe zacijelo više od kilometra puta.

Dolje je zasvijetlio plamen, a svjetlo se probijalo i kroz prozorčice kolibe. Jim je bio napregnut. Iza sebe je začuo Sheepmana:

— Vidite, ispred kolibe su upalili veliku vatru. Sada se skupljaju oko nje. Velim vam, svi do jednoga su bili kod stada kako bi spriječili bijeg stoke. Morali su ostaviti večeru i pokisli su do kože. Sada se žele osušiti i ugrijati.

Jim je također shvatio što se događa oko vatre. Brzo je donio odluku i zapitao Johna Rennahana:

— Može li se neopaženo doći iza kolibe?

— Svakako, ondje raste nekoliko stabala.

— Onda krenite onamo! Konje ostavite u šumici, a Amy neka ostane uz njih. Vi se došuljajte pješice. Ponesite puške!

– A što ćete učiniti vi, Jime?
-- upita brzo djevojka.

– Ja ću odjahati do onih kli-pana pored vatre i porazgovarati s njima. Odvratit ću njihovu pažnju, a nakon toga im objasniti da su opkoljeni. Bit ću prilično bezobrazan i pošteno ću ih zavarati. Kad dodirnem šesir, morate se pokazati, tako da im hrabrost ode u pete.

Svi su zašutjeli. Znali su da mogu pobijediti samo prevārom. Napokon Chuck promrm-lja:

– Nadajmo se da neće čuti kako Tube cvokoće zubima; jer će inače odmah znati koliko nas je strah.

– Ja nikad ne cvokoćem od straha – ljutito odvrati Tube.

John Rennahan se umiješa:

– Tamo dolje ih ima desetak. Pa, krenimo!

Nakon tih riječi odjahaše. Jim je pričekao desetak minuta, a zatim potjerao konja prema vatri. Usput je izvukao kolt i izmijenio metke, jer je oružje bilo mokro od kiše. Pri-lazio je vatri. Svakako su ga čuli, ali su vjerojatno mislili da je to neki od čuvara stada.

Prišao im je na tridesetak koraka i pažljivo promotrio ljude. Bili su napola goli, stajali su uz vatru i sušili odjeću. Jedan od njih pogleda prema Jimu. Budući da je nejasno vidio jahača, dovikne:

– Do vraga, ostani kod stada! Još nismo skuhalo kavu!

Jim je koračao prema njima. U istom trenutku su trojica od njih shvatila da je to stranac. Oštro su viknuli i gomila se oprezno razmakla.

Budući da je Jim bio sam i da je otvoreno prišao, nisu se osjećali ugroženi. Čekali su šutke. Vjerojatno su ga smatrali lutalicom, koji je vidio njihovu vatru, pa se htio ogrijati i pojesti nešto.

Zaustavio se petnaestak koraka pred njima. Nagnuo se prema naprijed, a ruku je držao spremnu nad koltom.

– Hej, tko si ti? I što tražiš ovdje? – začu se jedan nestrp-ljivi glas.

Svi su zurili u Jima. On ih je također oštro promatrao nekoliko sekundi.

Bila je to zbilja u zlu prekaljena gomila. Kevin Heesman je doista dobro iskoristio vrijeme dok je stari rančer bio bolestan i dok je šam zapovijedao rančem. Skupio je ljude koji su mu mogli najbolje koristiti u ostvarenju njegovih nakanā.

Kad je počeo govoriti, Jimov glas je zvučao potpuno smireno i hladno. U njegovu miru se mogao nazreti pomno kontrolirani bijes.

– E, prijatelji moji! Vaša je šala gotova. Ovdje je vaš kraj! Sada je važno samo to da li ćete odavde otići mirno, ili će vam postati vrlo vruće.

Oni su buljili u njega ne vjerujući svojim očima i ušima. Nisu se ni pomakli. Najprije su morali shvatiti značenje njegovih riječi. U ovom trenutku nedostajao im je voda. Ipak, nakon nekoliko sekundi jedan od njih poviče promuklo:

– Kakva je to loša šala?

– Nije to nikakva šala, prijatelju! Ovo je sasvim ozbiljno! Kevin Heesman je mrtav.

Reece je slomio obje noge, a mladić je pobjegao.

Jim Payne zašuti i pričekava njegovu reakciju.

Gomila ga je promatrala. Neki su se počeli osvrutati. Sve više su nalikovali na opkoljen čopor vukova. Mislili su da im ovaj stranac ne može donijeti nikakvu opasnost, a sada su shvatili da je on samo privukao pozornost na sebe.

Neki su posegnuli za oružjem. U tom trenutku Jim dođirne svoj šesir.

Istovremeno iz šumarka odjekne oštar glas Johna Rennahana:

— Onaj tko se dohvati oružja, prvi će biti mrtav!

— Dobro ćemo vam zapapriti taj put — javi se i Sheepman s ugla kolibe. Kuhar se na trenutak i pokazao, udarivši rukom o kundak puške.

Nekoliko je trenutaka bilo mirno. Čulo se samo pucketanje vatre. Iz smjera gdje se nalazilo stado pride jedan jahač. Htio je saznati što se to zbiva u logoru.

Jim Payne mirno okrene svoga konja i pojaše u susret jahaču. Ovako bezbrižno Jimovo ponašanje i činjenica da im se usudio okrenuti leđa, za ovu bandu je značilo samo jedno — da su opkoljeni mnoštvom strijelaca i da će biti pucnjave čim se late oružja. Bili su predobro osvjetljeni vatrom. Čulo se kako neki od njih uzdišu i psuju. Zatim se ponovo začuo hrapavi i gromki Rennahanov glas:

— Hajde, nestanite, momci! Ponovo sam skupio dobru četu. Budete li mirni, jedino će vam

se dogoditi da morate napustiti ovaj kraj. Meni je dovoljno što je Kevin platio svoj dug! Skinite pojaseve i bacite oružje. Brojit ću do tri! A nakon toga možete ići kamo želite!

Poslušali su! Varka je potpuno uspjela.

Nisu ni pomislili da se u onoj šumici i uz kolibu nalaze samo tri stara čovjeka i jedan kuhar. Rennahanov je glas zvučio čvrsto i samouvjereno. Poslušali su i odbacili oružje.

U međuvremenu je Jim presreo jahača koji je dolazio od stada. Budući da mu je svjetlo vatre udarilo u oči, čovjek ga nije mogao raspoznati.

— Što se to događa kod vas? — dovikne jahač.

— Kevin Heesman je mrtav — uzvрати Jim i potjera svog konja.

Čovjek je prekasno shvatio da je napadnut. Pokušao je skrenuti konja u stranu, a potegao je i kolt. Tek sada je spoznao da je Jim stranac. Jimov konj udari o njegovog konja. Bljesak pucnja iz kolta je malo zaslijepio Jima, a osjetio je i vrućinu na obrazu.

Svojim koltom je udario protivnika po članku. Čovjek je zaurao od boli, ispustio oružje i jedva se zadržao na konju. Jim je u međuvremenu opet naletio na njega i još jednom ga udario koltom. Jahač je pao sa sedla, a konj je pobjegao.

I Jim se prilično zadihao. Već odavno nije u punoj snazi. Dugo jahanje do ove kolibe i ovaj dvoboj prilično su ga iscrpili. Dahtao je oslonjen o nog sedla. Rebra su ga boljela pri

svakom udisaju, a u glavi mu je udaralo u ritmu otkucaja srca. Netko drugi bi na njegovu mjestu zacijelo još ležao u krevetu i oporavljao se.

Kad je došao k sebi, začuo je kako čovjek na tlu ječi:

— Moja ruka! Slomio si mi članak!

Sjeo je i zdravom rukom opipao glavu na mjestu gdje ga je Jim udario koltom. Jim polako udahne i reče:

— Čovječe, mogao sam to učiniti i jednostavnije: skinuti te metkom! Mogao sam pokrenuti samo jedan prst. Budi zadovoljan što ti je slomljen samo članak. A sada priđi vatri! Jesi li čuo, ili...

On zastane jer je začuo da stiže još jedan jahač. Okrenuo je konja i ponovo izvukao kolt. Pojahao je u susret tom čovjeku. Iza njega zaurla onaj prvi momak:

— Jonase! Pazi! Sjaši s konja!

Jim je sada mogao sasvim dobro vidjeti kako je jahač zastavio konja jer je čuo vikanje svoga druga, ali zbog udaraca kopita nije mogao razumjeti ni riječi.

— Što se događa tamo, Ambröse? — povikao je.

— Prepad! Prepad!

Jim je brzo jahao prema drugom stražaru, držeći spreman revolver. Kad je čuo pucanj, uzvratilo je paljbom. Konj se propeo i kad je Jim stigao do njega, jahač je upravo u visokom luku letio sa sedla. Konj je pao, a Jim se nagnuo u stranu i pogodio čovjeka pri padu kratkim, ali snažnim udarcem. Opet se morao nekoliko mi-

nuta odmarati. Osjetio je želju da spuzne sa sedla i opruži se na travi.

Čovjek na tlu ležao je onesviješten. Iz logora je stizao neki jahač. Kad je uzviknuo, Jim prepozna Sheepmanov glas.

— Zar baš moraš uvijek sve sam dovršiti, junačino? Oho, baš smo udesili ove bandite! Gotovo su pukli od bijesa kad su shvatili da smo šaka jada, koju su bez pola muke mogli raznijeti u komade. Ali sada su bez oružja. Izgubili su ovu bitku.

Jim se u međuvremenu opet malo oporavio i umorno rekao:

— Odvedi ove momke do logora.

Nakon toga i on polako odjaše.

Kad je stigao do pastirske kolibe, ugledao je i Amy, koja je dovela konje. Razoružanu bandu su čuvali John Rennahan i stari kauboji. Jim je čuo zadovoljne Chuckove riječi:

— Prekrasnu vatru ste naložili, momci! Lijepo grije, a i služi nam da vas dobro držimo na oku. I prestanite psovati, jer se u našem društvu nalazi i jedna dama.

Jim stane uz Johna Rennahana i pogleda prema istoku. Ovdje je nebo postajalo svjetlije. Zvijezde su blijedile, a na zapadu je nevrijeme ispućavalo svoja posljednja punjenja. John Rennahan pogleda Jima.

— Što ćemo s ovim banditima, Jime? Ovdje nemamo šerifa, ni zatvora, ni suca.

Jim pozove stare kauboje:

– Hej, Chuck i Tube! Uzjašite konje! Ja ću paziti na ovu rulju.

Starci poslušашe. Jim je držao revolver u ruci i mračno promatrao razoružanu skupinu. Oni su ga bijesno gledali, psujući potihlo.

Sheepman je stigao s još dvojicom zarobljenika. Jedan od njih je još teturao, držeći se rukama za glavu.

– Što ćemo sada, Jime – upita Sheepman.

Jim pogleda zarobljenike i reče:

– Dat ćemo vam popratno pismo!

Amy pride.

– Jime! – reče glasom punim molbe.

Jim je razumio smisao njene poruke. Molila ga je da sa zarobljenicima ne postupa onako grubo, kako je to nekada činio njen otac s kradljivcima stoke.

On joj kimne umirujući i obrati se Sheepmanu:

– Odvedi ih iz doline! Chuck i Tube će ti pomoći. Neka idu pješice četrdesetak kilometara! Imate dovoljno vremena. A ukoliko više ne budu htjeli hodati, uzmi volovske bičeve! Pripazi na to da starce ne svuku sa sedla!

– To im ne bi uspjelo! Znamo se mi obraniti od ovakvih – umiješa se Chuck Knapp odlučno.

Već se razdanjivalo.

– Naprijed! – Jim će Sheepmanu. – Otjeraj ih iz ove doline!

Okrenuo se prema bijesnoj gomili i rekao oštro:

– Ako ikoga od vas vidim u ovom kraju, ubit ću ga bez milosti. Jasno?

Nisu odgovorili.

– Naprijed, golubovi moji! – poviče Sheepman. – idemo na prekrasnu šetnju!

Jim, stari Rennahan i djevojka gledali su za njima. Banda je bez reda koračala prema istoku. Tri jahača su ih pratila držeći spremno oružje. Jim Payne nije imao razloga da bude zabrinut. Sheepman se sasvim sigurno neće dati iznenaditi.

Pogledao je rančera i djevojku.

– Potpuno sam iscrpljen – promrmlja. – Ne mogu više izdržati u sedlu. Treba mi sat ili dva odmora.

Polako je kliznuo sa sedla i oslonio se o konja. Djevojka mu je prišla i oslonila ruku o njegova prsa. Pogledala ga je i rekla:

– Jime, ostat ću pored vas!

On htjede odbiti njenu ponudu, ali kad se zagledao u njene oči, razazna u njima brigu. Prožeo ga je čudan osjećaj.

John Rennahan ih je šutke promatrao nekoliko sekundi. Zatim promrmlja vrlo zadovoljan, ali i s puno nestrpljenja:

– A ja krećem prema kući! Mary i Betsy, a i momci su zacijelo u strahu i brizi za ishod našeg pothvata. Moram kući. Ne mogu više ovdje čekati!

IX

Amy. Rennahan je sjedila uz krevet usnulog Jima. On je bio u vrućici. Vrtio se po uskom ležaju i vjerojatno bi pao na tlo da ga djevojka nije pridržavala i hladila mu čelo.

Nakon nekog vremena je napad vrućice popustio. Prolazili su sati. Sunce je već odavno prešlo zenit i sve se više spuštalo prema vrhovima bregova.

Jim je otvorio oči i podigao glavu. Prije nego je mogao išta reći, djevojka mu ponudi vodu iz limene posude.

Kad je progovorio, glas mu je još bio promukao:

— Zar je već večer? Prespavao sam cijeli dan?

— Bio si potpuno iscrpljen i imao si vrućicu. Mislim da još ne bi smio ustati. Ali ovdje te ne mogu njegovati. Ukoliko možeš izdržati u sedlu, bilo bi dobro da pokušamo stići do ranča.

Govorila je tiho i zabrinuto.

— Oh, trebala si me probuditi već u podne. Samo sam bio umoran, a sada sam opet sasvim u redu. Mogao bih jahati tisuću kilometara i nakon toga se još sukobiti s odraslim medvjedom.

Sjeo je i spustio noge na zemljani pod. Djevojka mu prinese čizme i promotri ga šutke. On je ustao i oprezno zakoračio. Pri prvim koracima još je malo teturao. Skinuo je opasač s oružjem i stavio ga oko pojasa. Zatim je pregledao oružje i ispaljene čahure zamijenio novim mecima.

Djevojka ga je pažljivo promatrala, a zatim pokazala na stol od grubo tesanog drveta. Jim je spazio limeni tanjur napunjen hladnim pečenjem i suhim kruhom. Sada je osjetio snažnu glad.

— Najprije nešto pojedi — reče djevojka. — Ja ću u međuvremenu dovesti konje pred kolibu.

Htjela je proći mimo njega do vrata, ali ju on zadrži, okrene prema sebi i ozbiljno pogleda.

— Amy — počne promuklo — moram ti nešto...

Nije mogao nastaviti jer se ona podigla na prste i poljubila ga u usta. Iznenadio se. Stajao je pred njom opuštenih ruku, kao omamljen. No ona ga je otvoreno gledala u oči i nasmiješila se.

— Ništa mi više ne moraš reći, Jime — prošaptala je i položila dlanove na njegova prsa. — Govorio si u snu i tada si rekao da me voliš.

Ponovo se uzdigla na vrhove prstiju. Kad ga je poljubila, on ju je obujmio svojim dugim rukama i tako ju je čvrsto držao nekoliko sekundi. Među njima su prostrujali snažni osjećaji.

* * *

Oko ponoći su stigli blizu ranča i zastali u jednom šumarku. Jim je oskušivao, a zatim sjahao s konja i šapnuo:

— Pričekaj me ovdje, Amy.

— Dobro, Jime.

Otišao je šuljajući se poput sjenke. Prošlo je više od jednog sata. Djevojci je postajalo sve tjeskobnije.

Trgla se kad se Jim ponovo pojavio tik pred njom. Oslonio se o stablo i položio ruku na djevojčino rame. Privukao ju je k sebi i tiho promrmljao:

— Ranč je napušten. Rennahanovi su ga napustili. Sada je ondje skriveno nekoliko Montgomeryjevih jahača. Očito me očekuju. Prisluškiavao sam razgovor dvojice od njih.

Nemoj mi ništa prešućivati, Jime. Želim cijelu istinu — propšta Amy.

Osjetio je kako ona dršće u njegovom naručju.

— Moraš biti jaka, Amy — promrmlja on.

— Je li... je li tata ubijen? — upita ona prigušenim glasom.

On uzdahnu.

— Borio se protiv Billa Montgomeryja — reče tiho. — A tvoje šogorice su s blizancima napustile ranč i otišle u grad kolima. Povezle su i tvog oca... Da, on je ubijen, najdraža moja...

Ona zajeca. Zatim je položila glavu na njegova prsa. Osjetio je da plače. Nije mogao učiniti ništa samo ju je čvrsto držao i milovao po kosi.

Plakala je vrlo dugo. Onda se smirila, pogledala ga i rekla:

— Sada će Bill Montgomery podići hajku na tebe. Moraš otići odavde! To više nema smisla. Već sam ti rekla da ne bih mogla podnijeti da ti se nešto dogodi...

— Odvest ću te u grad — prekine je on, odvede do konja i pomogne joj da uzjaše. — Naredio je da me traže — rekao je oštrijim glasom — i postavio je stupice. Bit će to paklenski lov za njih. Ne, neću otići iz ove

doline. Ostat ću i boriti se! Pa makar Montgomery krene na mene sa stotinom jahača. Nemoj ni pokušavati da me odgovoriš od toga.

— Ne! — rekla je. — Neću više pokušavati. Ali ako te ubiju, puknut će mi srce!

On ništa ne odgovori. Uzjahao je. U djevojčinim su ušima još odzvanjale njegove čvrste i ljutite riječi. Shvatila je kakvi su Teksašani. Poznavala je povijest El Alama, gdje se dvije stotine Tekšašana borilo protiv pet tisuća Meksikanaca. Borili su se za stvar u koju su vjerovali i nisu se htjeli predati. Tekšašani se bore i onda kad znaju da će izgubiti. Oni su pravi borci. Zbog toga Tekšašane poštuju u svim državama Zapada.

Djevojka je znala da Jima ne može odvratiti od njegove namjere.

Jim Payne će se boriti dok ga Bill Montgomery ne ulovi ili — dok on ne ulovi Billa Montgomeryja.

Ona je voljela Jima i znala je da on osjeća isto prema njoj. Ali znala je granice svog utjecaja. Protiv strahovitog bijesa pravog Tekšašanina ne može se boriti.

X

Ponoć je već davno prošla kad su stigli do mosta na potoku. Zbog nevremena se taj potok pretvorio u pravu rijeku. Zaustavili su konje pred mostom, gledajući na drugu obalu. U kući Jenny Yester je gorjelo svjetlo.

Jim je razmišljao o tome da li i kod mosta vrebaju jahači s ranča Mokasin. Tada ugleda djevojku iza rasvijetljenog prozora. Slagala je stolnjak ili pokrivač.

Jim Payne odlučio. Mora odvesti Amy u grad, a ovaj most je jedini prijelaz.

Amy ga je slijedila kad je usmjerio konja na most. Kopita njihovih konja su se čula unatoč šumu nabujalog potoka. Jim Payne je promatrao suprotnu stranu mosta i rasvijetljeni prozor. Tada je shvatio da je ipak upao u zamku.

Sjena Jenny Yester nije više bila jedina. Vidjelo se da se ona otima iz ruku nekog čovjeka.

Amy, koja je to također spazila, uzvikne:

— Oh, Jime!

Htjela je okrenuti konja, ali se Jim u tom trenu nagnuo i udario njenog konja po sapima. Uplašena životinja je potrčala dalje, udarila o brklju na drugoj strani mosta i zbacila jahačicu.

Jim je u međuvremenu na mostu okrenuo svoga konja. Znao je da ga u vedroj i mjesecom obasjanoj noći mogu sasvim dobro raspoznati. Nadao se da su ljudi u zasjedi opazili djevojku uz njega. Računao je ispravno. Pucnji su odjeknuli tek kad je djevojka pala s konja. To je i htio, jer je ona na tlu sada bila bolje zaštićena. Da su zajedno krenuli preko mosta, i nju je mogao pogoditi koji metak.

Okrenuo je konja da pobjegne s mosta, ali se životinja propela. Bila je pogodena. Uda-

rila je u ogradu mosta, a Jim je pao u nabujali potok.

Amy je ustala ne pazeći na pucnjavu i vidjela kako Jim i njegov konj padaju u vodu. Hućanje potoka je prekrilo sve ostale šumove. Amy je na trenutak stajala kao ukočena. Zatim krikne i htjede potrčati prema mostu. Međutim, neki čovjek skoči prema njoj i čvrsto je zadrži. Bio je to Peak O'Dea. Uskoro su se pojavili i ostali.

— Ubojice! Kukavice! Ubijate iz zasjede! — vikala je, a slobodnom je rukom udarala u lice Peaka O'Dea.

On je to mrmljajući prihvatio, a zatim ju je odgurnuo od sebe. Oteturala je do svoga konja, tamo se zadržala i pogledala ostale ljude.

Prepoznala je Tucka Johnsona i Wegu Coopera, a zatim se pojavio i Bill Montgomery. Za njim je išla Jenny Yester. Jennyna je kosa bila raščupana, a bluza poderana na rukavu. Čini se da se borila svom snagom kako bi izašla iz kuće. Požurila je do Amy i zagrlila je.

— Oh, ovi odvratni nitkovi! — uzvikne gorko. — Nisam znala što su htjeli. Tek kad sam čula kopita vaših konja shvatila sam da vrebaju na vas. Je li to bio Jim? Rekli su mi da je ubijen...

Amy ju nije slušala. Bila je potpuno slomljena. Jim Payne je mrtav! Vidjela je kako zajedno s konjem pada u vodu.

Bezvoljno je pustila da je Jenny odvede u kuću.

Peak O'Dea nakon toga reče:

— S tim smo dakle gotovi! Do sada je Jim Payne popio više vode nego što može podnijeti. Sve je sredeno, gazda! Rennahanovi su izbačeni, o Heesmanu ne moramo više razmišljati, a ni o ovom momku iz Teksasa. Ova dolina je naša! A i grad će nas morati prihvatiti. Prejaki smo za njih!

I oba revolveraša su se zadovoljno smijala. Obavili su svoj dio prljavog posla i mislili su da njihov naredbodavac može biti sasvim zadovoljan.

No Bill Montgomery ostane neko vrijeme na mostu, zamišljeno gledajući u potok. Polako je podigao ruku, protrljao bradu i protresao glavom.

— Bio je to Jim Payne iz Teksasa. Nije bio prosječan čovjek. Možda se neće utopiti, već će negdje ispuzati na obalu. Žilav je taj momak! Peak, uzjaši i s Tuckom pretraži ovu obalu. Ja ću s Wegom na drugu stranu. Želim vidjeti gdje će potok izbaciti Paynovo tijelo. Želim saznati da li je zbilja mrtav.

Ljudi dovedoše konje. Više nisu brinuli o djevojkama.

Amy Rennahan je u međuvremenu već ležala u krevetu i plakala. Osjećala je tako duboko bol da se nije mogla suzdržati.

XI

Kad je Jim Payne već izgubio nadu da će se izvući, potok ga izbaci na površinu. Uhvatio je zraka, a zatim ga je matica opet povukla dolje. Koljena su mu udarila o kamenje na dnu. Očajnički se borio, ali premda

je bio dobar plivač, nemoćan je pred snažnom bujicom.

Ipak se ponovo našao na površini i ponovo udahnuo. Uhvatio se za neku granu, ali to je bila grana istrgnutog stabla, koja se opet iščupala iz nje — ovih ruku. Ponovo je potonuo. I opet izronio.

Na zavoju potoka snažna struja ga je bacila među kamene stijene. Na njima se malo odmorio. Nije znao koliko se dugo tamo zadržao, ali kad je pogledao nebo, vidio je da se bliži jutro. Zvijezde su blijedile. Pogledao je uz strmu obalu. Shvatio je da se po tom glatkom zidu ne bi mogao popeti.

Gorko opsuje i opet se spusti u vodu. Struja vode u vanjskom luku nije bila tako snažna. Korito je postalo šire.

Pokušavao se opet približiti obali, ali mu to nije uspijevalo. Struja ga je vukla prema sredini. Plutao je tako nekoliko kilometara, voda bi ga povlačila u dubinu i opet izbacivala...

Na jednom dijelu potoka našao je na brzicu. Letio je između stijena. Nakon nekoliko minuta takvog puta, pao je u duboku vodu.

Tu je struja opet bila smirenija, no Jim je bio tako iscrpljen da se još jedva držao na površini. Iznenada pod nogama osjeti pijesak!

Pošto je ispuzao iz vode, pao je onesviješten.

Kad se osvijestio, sunce mu je sjalo u lice. Neko vrijeme je ostao ležati. Bilo je pravo čudo što je uspio sve to prebroditi. Sjao je i pogledao oko sebe.

Pred njim je bila široka kotlina, napunjena vodom. U vrijeme suše ovo se jezero vjerojatno pretvara u pješčanu dolinu.

Jim ustane i krene nekoliko koraka naprijed. Pred njim je bila padina. Jimova odjeća bila je rastrgana, a kolt se, dakako, izgubio u vodi. Ostao je bez konja i oružja.

Odjednom se na rubu padine pojavio konj. Jim je mislio da sanja. Začuo je poznato njištanje pastuha. Bio je to Apaš! Divlji pastuh, kojeg je ukrotio i u čijem je koralu proveo cijelu noć.

Jim Payne se ukočio. Čulo se samo njegovo disanje. Gledao je životinju. I pastuh je stajao poput kipa i promatrao ga nekoliko minuta.

Zatim Jim počne govoriti. Pokušao je glasu dati onaj isti zvuk i jačinu kao onda u koralu. Riječi nisu bile bitne. Glas bi morao djelovati na pastuha.

Spazio je kako Apaš pokreće uši i osluškuje. Nervozno je dahtao i nemirno počeo kopati prednjim kopitom.

Jimov glas je zvučao blago i srdačno. Životinja ga se sasvim sigurno još sjećala. Bio je to prvi čovjek koji joj je ponudio prijateljstvo. Nešto toga je moralo ostati u Apašu. Nakon nekog vremena Jim je pošao padinom.

Pastuh je dopustio da mu pride na desetak koraka. Zatim se okrenuo i pobjegao. Jim je gotovo zajecao. Kad je stigao na vrh obronka, ugledao je pastuha kako trči preko visoravni. Vješto je izbjegavao mnogobrojne stijene. Dolje se opet

zaustavio. Visoko je digao glavu i udisao zrak. Vjetar mu je donosio miris čovjeka.

Jim ponovo krene za pastuhom. Počeo se znojiti. Umor ga je opet svladavao i korak mu više nije bio siguran. Stigao je opet do udaljenosti na kojoj ga je pastuh mogao čuti. Opet mu se obratio molećivim glasom.

Kretao se sve polaganije. Kad je prišao sasvim blizu pružio je dlanove. Prekrasna životinja ga je promatrala gotovo ljudski. Opet je kopala kopitom.

Dopustio je da mu se približi. Dva koraka pred njim Jim se zaustavio, pružio opet dlanove prema njemu i rekao tiho:

— Pa, stari moj, ti me poznaješ, zar ne? Dobro znaš da te volim i da te nikad neću razočarati. Mi se poznajemo. A sada mi je potrebna tvoja pomoć. Molim te, pomози mi! Dodi k meni! Zar ne osjećaš da mi je potrebno tvoje prijateljstvo?

Apaš, dakako, nije razumio ni riječi, ali je svakako osjetio da se ovaj čovjek nanovo bori za njegovu naklonost. Bilo je pametno što se Jim nije nastojao više približiti životinji. Inače bi Apaš opet pobjegao. Odluka je bila na njegovoj strani. Čovjek je samo čekao i govorio mu. Pastuh se već spremio da odjuri, ali ga je smireni glas držao na mjestu. Kao da je bio vezan nekom nevidljivom vrpcom.

Iznenada, tako da se iznenadio i Jim, Apaš se predao. Njegova plahost i nepovjerljivost bile su pobijedene. Da, sjetio se

on ovog dvonošca. Prišao je tako da mu je Jim mogao staviti ruku na čelo. Oprezno ga je potapšao. Budući da je sada uho životinje bilo sasvim blizu, on mu je šaptao nježne riječi. Tek nakon pola sata stao je uz pastuha. Veoma oprezno se vinuo na Apaševa leđa. Pri tom ga je nježno gladio po vratu.

Apaš je sada opet dahtao. No ovaj put gotovo zadovoljno. Jim Payne je drugi put pobijedio pastuha. Zadovoljno je odahnuo ogledao se.

Na visoravni između dviju stijena stajala su dva jahača. Udaljenost je bila prilično velika, ali ih je Jim mogao prepoznati.

Bili su to Peak O'Dea i Tuck Johnson. Vjerojatno već odavno stoje tamo, ali ih je čudo što se odigravalo pred njihovim očima vezalo na mjestu. Ali kad je Jim pogledao prema njima, oni su krenuli. Uzvi knuli su i potjerali mamuzama konje.

Apaš se trgnuo i počeo propinjati. Jimu je bilo vrlo teško održati se na pastuhovim golim ledima.

— Izvuci me, Apašu! — uzviknuo je, uhvatio se za grivu životinje i lagano joj gurnuo pete u slabine. Apaš ga nije zbacio. Zabacio je glavu, pogledao progonitelje i krenuo u trk.

Jim još nikad nije tako jahao. Bilo je to nešto nalik na let. Apaševa kopita su jedva dodirivala tlo, a preko zapreka je upravo prelijetao. Tako su jahali ostavljajući progonitelje daleko iza sebe. Stigli su opet do potoka, ali više nizvodno od

onog mjesta gdje se Jim izvukao iz vode.

Obale ovdje nisu bile tako strme, a korito je bilo pjeskovito, šire i pliće. Potražio je pogodno mjesto za prijelaz i našao ga kilometar dalje. Apaš na tom mjestu nije morao ni plivati. Voda mu je dosezala samo do prsa. Sigurno je prenio jahača na drugu obalu. Jim Payne radosno uzvikne.

Usmjerio je Apaša i nakon tri kilometra jahanja stigli su do poštanske ceste za Rennahan City.

Jim se ponekad ogledavao. Nakon pola sata jahanja ugleda dva jahača, koji su se pojavili između brežuljaka. Jahali su prema njemu. U prvi mah je pomislio da su to Peak O'Dea i Tuck Johnson, koji su uspjeli prijeći potok.

No uskoro je vidio da su to Bill Montgomery i Wego Cooper. Jim se razbjesnio. Love ga, a on nema oružja. Da ga je imao, krenuo bi im u susret. Znáo je gdje može naći oružje. Zato dovikne pastuhu:

— Brže, prijatelju! Brže! Dovedi me do grada!

Opet mu je lagano utisnuo pete u slabine. Apaš je počeo galopirati.

Kad je Jim stigao u grad, bio je u velikoj prednosti. Ovdje će, zacijelo, negdje uspjeti nabaviti kolt! Nakon toga će Bill Montgomery imati priliku da se bori.

XII

Kad je stigao u grad, već je bilo podne. U to doba Rennan-

han City djeluje kao da je napušten. Ali kad je Jim dojahao do staje za iznajmljivanje, grad oživi. Nevidljivi telegraf je brzo proširio vijest. Ljudi su izašli iz kuća i začuđeno promatrali čovjeka koji je bez sedla i uzdijahao glasovitog pastuha.

Vidjelo se da je Jim bez oružja i prilično iscrpljen. Ljudi su se pitali pošto je Jim došao. Znali su da je za njim organizirana potjera.

Pred vratima staje za iznajmljivanje stajao je stari Ben Parker. Pogledao je pastuha, a zatim i Jima.

– Treba li ti sedlo, mladiću?

– upita ga.

Jim mirno odgovori:

– Treba mi smještaj za ovoga konja. Osim toga, htio bih unajmiti dobar kolt. Možete li to učiniti za mene?

Stari vlasnik staje ga je ispitivački promatrao. Na trenutak se činilo da će ga odbiti. No tada reče:

– Dobro. Johna Rennahana su doveli mrtvog u grad. Usput smo čuli i neke priče o tome kako si se proveo na ranču Mokasin i kako si se opredijelio za starog Rennahana. Znaš, ovaj grad je pun kukavica. No i oni već slute što bi se dogodilo pod Montgomeryjevom vlašću. Dodi, Teksašanine! Imam stari, ali prekrasan kolt. Nosio ga je moj sin dok je bio šerif u Abilaneu. Sve do onog dana dok ga nije ubio neki revolveraš.

Jim je ujahao u staju. Skliznuo je s pastuha i iscrpljen se oslonio o njega.

Starac se opet pojavio noseći opasač s koltom. Nosio je i jednu polupraznu bocu viskija.

– Koliko još imaš vremena, mladiću?

– Možda još samo nekoliko minuta – promrmlja Jim i uzme opasač.

Stavio ga je oko boka, izvukao oružje i odvagnuo ga u ruci. Bio je to zbilja prekrasan kolt. Izvrsno je ležao u ruci. Bio je napunjen.

– Oružje je dobro – reče Ben Parker i pogleda čvrsto u Jimove oči. Zatim mu pruži bocu: – Jedan gutljaj ti neće škoditi!

– Svakako da neće – odgovori Jim, uzme bocu i otpije dobar gutljaj. Osjetio je kako mu struji tijelom.

– Hvala – reče. – Ukoliko mi se nešto dogodi, ovaj pastuh pripada Amy Rennahan.

– Ona je u hotelu. Jutros je stigla u grad u pratnji Jenny Yester – promrmlja starac pa i sam otpije gutljaj iz boce. – Mnogo sreće!

Jim kimne i izade. Pored ulaza u staju počinjao je daščani nogostup. Jim se popne na nj i polako krene prema središtu grada. Pred trgovinom je stajala skupina ljudi. Pred njim su se povukli u trgovinu. Bili su to stanovnici ovoga grada.

Prošao je bez riječi mimo trgovine, no tada se okrenuo i rekao prezirno:

– Dobro se pripazite! Uskoro stiže Bill Montgomery i ovdje će poletjeti vruće olovo. Pripazite da vam se ne bi nešto dogodilo. No pomislite i na to da nikad nećete postati grad sa slobodnom budućnošću ako me on ubije. Živjet ćete u njegovoj sjeni i morat

cete izvršavati njegove naredbe. On će uvijek biti protiv onih koji ga neće slušati. To vidite i u mom slučaju!

Nakon ovih riječi krene dalje. Kod jednog križanja zastane i osloni se o zid.

Preko puta se nalazio hotel. U njemu je, dakle, sada Amy Rennahan. Zacijelo je već saznala da je stigao u grad i da je nabavio oružje.

Jim Payne je promatrao ulaz u grad. Tamo su se pojavila četvorica jahača. Na čelu je jahao Bill Montgomery. On i Cooper su se, dakle, negdje našli s O'Deaom i Johnsonom.

Jim smireno udahne. Stupio je na rub nogostupa i čekao.

Jahači su ga uskoro ugledali. Stigli su do saluna, sjahali i vezali umorne konje. Zatim su krenuli prema Jimu.

Začuo se oštar glas Billa Montgomeryja:

— Jim Payne! Pridi!

— Ako me želite bolje vidjeti, morate doći k meni! — odgovori on hladno.

Bill Montgomery je stajao ispred svojih pratilaca, gledao prema njemu i razmišljao.

— Dodi ovamo! — vikne Jim još jednom. — Pobjegao sam pred vama samo zato što nisam imao oružja. Sada ga imam! Još malo pa nećete moći više sve obavljati u svom nasilničkom stilu!

Ove riječi su odjeknule tihom gradskom ulicom.

Bill Montgomery se okrene u stranu i izda Peak O'Dea i Tubeu Johnsonu neke zapovijedi. Oni nestadoše u sporednoj uličici.

Jim shvati da mu kane zaći iza leđa i tako ga uklještit. Pričekao je pola minute. Tada je napustio svoje mjesto i dugim koracima uputio se nogostupom prema Billu Montgomeryju i Wegu Cooperu.

Bill Montgomery također skoči na nogostup, no njegov revolveraš je ostao na kolniku. Jim Payne izvuče kolt. Kretao se prema naprijed iako je Montgomery već počeo pucati. Jedan je metak otkinuo komad drveta s potpornog stupa, a drugi okrznuo Jimovo rame.

Jim stane, podigne kolt i mirno nanišani. Opalio je samo jedanput.

Bill Montgomery bespomoćno zakorači naprijed. Njegov kolt je još jednom opalio, ali se metak zabio u daske nogostupa. Nakon toga je Montgomery pao.

Wego Cooper još nije pucao. Jim usmjeri kolt prema revolverašu. No, ovaj još nije pucao. Nepokretno je zurio u Jima i odmahnuo glavom kao da nešto ne može shvatiti. Polako je spustio svoj revolver i podigao lijevu ruku.

— Dobro, dobro! Ne želim se dalje boriti!

Spremio je kolt i oštro viknuo:

— Tuck, naš posao je ovdje završen! Bill Montgomery je mrtav!

Jim Payne se okrenuo.

Niz ulicu su dolazili Peak O'Dea i Tuck Johnson.

Peak O'Dea je počeo pucati još dok je prilazio. Johnson nije potegnuo revolver.

Jedan metak pogodi Jima u natkoljenicu. On padne na ko-

ljena i usmjeri svoje oružje prema O'Deau. Drugi metak pogodi Jima u rame i odbaci ga u stranu. On se, međutim, odmah podigao. Peak O'Dea je sada bio dovoljno blizu. Pogodio ga je preciznim hicem. Nakon toga s naporom ustane i osloni o zid kuće.

Promatrao je dvojicu revolveraša.

Johnson prode mimo njega i reče:

— Nema potrebe da se međusobno ubijamo! Bill Montgomery je mrtav, a ti si imao vrašku sreću. Tvoja sreća je prevelika da bismo i mi pokušali...

Pošao je dalje i stigao do svog kompanjona. Okrenuli su se, pošli do svojih konja, uzjahali i otišli iz grada.

Jim Payne pogleda prema hotelu. Iz njega je istrčala Amy Rennahan. Oh joj htjede poći u susret, ali je pri prvom koraku izgubio ravnotežu i pao. Djevojka je kleknula uz njega. Još je bio pri svijesti.

— Jime! — viknula je puna straha.

On se lagano nasmiješio.

— Sada ću se moći odmarati nekoliko dana, Amy. U ovom gradu postoji liječnik, zar ne? Uskoro ću opet biti u redu! Amy, sada počinje novo vrijeme. Napokon znam zbog čega sam slijedio svoju zvi-

jezdu. Našao sam tebe. A u ovoj dolini više neće biti svade. Pomogni mi da stanem na noge.

U tom je trenutku izgubio svijest.

Prišli su ljudi. Među njima je bio i liječnik. Pregledao je Jima i rekao:

— Prenesite ga do moje kuće! Za dva do tri tjedna bit će potpuno zdrav. Budite zahvalni ovom čovjeku, koji nije htio lizati Montgomeryjeve čizme. On vam je pokazao da se sloboda mora braniti.

Nakon tih riječi liječnik otide. Nekoliko ljudi ponese Jima. Amy je pošla s njima.

Stari vlasnik staje Ben Parker obratio se okupljenima:

— Sada ste napokon oslobođeni straha, zar ne? Valjda ćete sada ipak izabrati šerifa i pomoći mu. Inače se Jim Payne borio uzalud! Potreban nam je šerif i sudac! Morate napokon nešto učiniti sami da ovdje prestane vladati bezakonnje!

Stanovnici grada su ga slušali. Gledali su mrtva tijela Billa Montgomeryja i njegovog predradnika. Shvatili su da do svih žrtava ne bi došlo da oni nisu bili kukavice. U gradu, koji je središte ove doline, mora vladati pravo i red.

— Možda će Jim Payne pristati da bude naš prvi šerif — reče netko s mnogo nade.

KRAJ

Dashiel Hammet

BJEGUNAC

Kad je svjetlost u ćeliji postala toliko slaba da više nije mogao jasno razabirati imena i inicijale svojih prethodnika ispisane na zidu, čovjek koji je ubio Dana Odamsa ustade sa svog ležaja i polako pride rešetkastim vratima.

— Hej, šerife! — viknuo je, a njegov glas odjeknu kao tiha tutnjava među zatvorskim zidovima.

Negdje u prednjem dijelu zgrade zaškripao je stolac, odmjereni koraci počеше se približavati i šerif gradića Jingo pojavi se trenutak poslije toga u hodniku koji je odvajao njegov ured od ćelije. Bio je to visok čovjek pedesetih godina, prosjede kose i pomalo povijen u ledima.

— Htio bih vam nešto saopćiti — reče čovjek iz ćelije. — Nešto o čemu sam dugo razmišljao, ali nisam znao kako da vam objasnim...

Šerif pride još bliže, a onda naglo zastade jer je u slaboj svjetlosti odjednom ugledao cijev kratkoga, teškog revolvra, uperenu u njega.

Ne očekujući da mu se izda naređenje, šerif počе polako dizati ruke, sve dok mu se dlanovi nisu našli u visini glave.

Čovjek iza rešetaka produži tišim, ali odlučnim glasom:

— Okreni se i nasloni leđima na vrata! Ali ne pokušavaj nikakve gluposti.

Kad su se šerifova leđa naslonila na vrata, jedna ruka

posegnu pod njegovo pazuhu i brzo izvuče revolver iz izliza-
nih korica.

— A sad otključaj vrata!

Zatvorenikovo je oružje nestalo, a oduzeti revolver zauzeo njegovo mjesto. Šerif se okrene, polako spusti jednu ruku i izvuče iz džepa svežanj ključeva. Čulo se zveckanje gvožđa i okretanje ključa u bravi, a zatim se rešetkasta vrata ćelije širom otvoriše.

Zatvorenik odstupi nekoliko koraka natrag u ćeliju, pozivajući predstavnika zakona rječitim mahanjem revolvera da ga prati.

— Lezi na krevet, licem nadolje! — naredio je glasom koji nije trpio pogovora.

Šerif poslušno izvrši naređenje i polako se opruži na krevetu, svjestan toga kako bi svaki pokušaj da se odupre bio ravan samoubojstvu. Čovjek koji je ubio Dana Odamsa naže se nad njim, zamahnu šerifovim revolverom i snažno ga tresnu po potiljku.

Šerifove noge grčevito se trgnuše. Sljedećeg trenutka ležao je nepomično, u dubokoj nesvijesti.

Brzo i vješto zatvorenikovi pršti pretražiše šerifove džepove, vadeći novac, duhan i cigaretni papir. Onda je skinuo kožnate korice ispod kaputa onesviještena čovjeka i namjestio ih ispod svog pazuha. Poslije toga izišao je iz ćelije i zaključao vrata za sobom.

U šerifovom uredu nije nikoga zatekao. Pretražio je stol i u ladicama pronašao dvije vrećice duhana, šibice, automatski pištolj i pregršt metaka. Onda je prišao vješalici u kutu, skinuo šešir sa širokim obodom i kožnati kaput od nepromoćiva platna. Stavio je na glavu šešir, koji mu pade gotovo do samih ušiju, a zatim obukao ogrtač.

Tako odjeven izišao je na ulicu.

Kiša koja je neprekidno padala tri dana prestala je. Glavna ulica Jinga bila je sasvim pusta, jer stanovnici su gradića između šest i sedam navečer već bili za večerom.

Nekoliko trenutaka čovjek je ispitivačkim pogledom motrio ulicu i drveni nogostup. Vidio je više automobila, ali nijednog konja.

Na prvom uglu pošao je u poprečnu ulicu, prošao pokraj desetak kuća i zaputio se u blatnjavu sporednu uličicu koja je išla usporedno s glavnom. U staji pri dnu uličice zatekao je četiri konja. Izdvojio je mrkova snažnih prsa, očigledno veoma izdržljivoga, bacio na nj sedlo, pješice krenuo niz blatnjavu uličicu. Kad je prošao pokraj posljednje kuće, popeo se na konja i potjerao ga sitnim kasom, ostavljajući iza sebe gradić u kojemu su se palile prve večernje svjetiljke.

Nešto poslije zavukao je ruku pod kišni ogrtač i iz

džepa hlača izvadio oružje koje mu je pomoglo da svlada šerifa: lažni pištolj napravljen od velikog komada sapuna, obavijen sivim papirom kakvim se s unutrašnje strane oblažu kutije duhana. Poderao je papir, zgnječio sapun u bezobličnu smjesu i sve to bacio u stranu.

Oblaci su se bili prorijedili i na sivom svodu pojavilo se nekoliko zvijezda. Znao je da put vodi prema jugu i širokim prostranstvima Montane. Jahao je cijelu noć, neumoljivo žureći preko mekoga, žitkog zemljišta. Znao je da mora dobiti utrku s vremenom ako želi preživjeti.

U osvit zore konj više nije mogao dalje. Čovjek ga povede uz jarugu podaleko od puta. Sapeo je komadom uzeta prednje noge životinje ispod šumarka topola gdje je, poslije toplog vjetra i prvih proljetnih kiša, mlada trava već počela izbijati. Onda se popeo uz padinu jaruge i legao na vlažnu zemlju. Neko je vrijeme osmatrao krajolik koji se prostirao unedogled: valovite brežuljke, negdje sive a negdje već zelene, male doline obrašle sepijom i topolama, blistave, iskricave površine nekog potoka ili bare...

Ležeći i osmatrajući, nije nigdje opazio neko ljudsko biće, ali ipak je po nekim znacima zaključio da kraj nije pust i nenaseljen, i to ga je i

ispunjavalo nespokoјstvom. Visoke ograde od bodljikave žice, telegrafski stupovi i ponegdje poneki puteljak koji je vijugao između niskih bregova opominjali su ga na opreznost. Ali njegov umor bio je isuviše velik. Želi li izdržati ostatak puta, mora odspavati nekoliko sati. Napokon je sklopio teške, pocrvenjele kapke i gotovo istog trena potonuo u dubok san.

* * *

Probudio se oko podne, ponovo osedlao konja i produžio da jaše uz jarugu, zapravo uz korito rijeke koja je tko zna kad presahnula. Poslije nekoliko kilometara jahanja stigao je do niških drvenih stupova za vrhove kojih je bila pričvršćena dvostruka telefonska žica. Neko je vrijeme jahao usporedno sa stupovima, sve dotle dok nije ugledao ranč do kojega je bila provedena telefonska linija, a onda je napravio širok zaokret i produžio prema jugu. Imao je sreće, jer nitko ga nije opazio.

Kasno poslije podne sreća mu više nije bila naklonjena.

Zavaran time što već čitav sat nije vidio nikakve telefonske stupove, jahao je sa smanjenom budnošću niz padinu brežuljka i malo je nedostajalo da uleti ravno na neki ranč. Trgnuo se tek kad je na jedva stotinjak metara udaljenosti ugledao nekoliko zgrada, a iza njih liniju telefonskih stu-

pova koja se pružala s drugog brežuljka.

Okrenuo je konja i potjerao ga prema padini susjednog brežuljka, koji se uzdizao desno od ranča. Dok se spuštao niz padinu na suprotnoj strani, jedna se puška iznenada oglasila iza njega.

Nagnuo se naprijed, gotovo do same grive mrkova, i natjerao životinju u galop udarajući je rukama i nogama.

Puška se oglasila ponovo.

Ovaj je put nepoznati strijelac bio precizniji. Mrkov se iznenada prope i zanese u stranu, a onda saplete i posrnu. Ali još prije nego što je smrtno ranjena životinja pala na zemlju, njen se jahač odbaci od sedla, polete kroz zrak, a zatim se počeo kotrljati kroz žbunje. Napokon se zaustavio, uspravio i produžio trčati kroz grmlje.

Puška se više nije čula, a on nije pokušao otkriti tko je pucao.

Sad nije više išao prema jugu, nego prema zapadu, vukući teške noge u onom smjeru gdje se, prema olovnom nebu, ocrtavala gromadna masa Tigrove planine. Nalikovala je na neku divovsku mačku spremnu na skok, negdje crnu a negdje zelenu i prošaranu bijelim prugama ondje gdje se snijeg još zadržao u jarugama i pukotinama.

Lijevo rame bilo mu je neko vrijeme obamrlo, a onda je

obamrlost zamijenila oštra bol. Krv je kapala niz ruku i mijesala se s blatom koje se nahvatalo dok se kotrljao kroz grmlje poslije pada s konja. Bilo mu je jasno da se ponovo otvorila stara rana od metka. Zastao je za trenutak i malo bolje namjestio povoj na ramenu. Onda je produžio, svjestan da bi svako odgađanje moglo biti kobno.

Put na koji je uskoro naišao vodio je ravno prema Tigrovoj planini. Krenuo je njime, naporno koračajući kroz duboko, ljepljivo blato, dok mu se isprljano lice stezalo u grimasu bola i bijesa.

Samo jedanput prekinuo je šutnju u koju je bio potonuo od trenutka svog bijega iz zatvora u Jingu. Zastao je nasred puta, široko razmaknutih nogu, prešao zakrvavljenim pogledom zdesna nalijevo i od zemlje prema nebu, a onda jednoličnim ali odlučnim glasom počeo psovati blato, ograde od bodljikave žice, telefonsku liniju, nevidljivog strijelca koji ga je lišio konja i poljske ševe čije ga je podrugljivo zviždanje pratilo čitavim putem.

Poslije toga nastavio je koračati zastajući s vremena na vrijeme da donekle oslobodi čizme od nagomilana blata ili da s nekog uzvišenja pokraj puta osmotri predio i provjeri prati li ga netko.

Kiša je ponovo počela padati, natapajući njegovu prori-

jedenu, od blata ulijepljenu kosu, jer šešir je izgubio prilikom pada s konja. Kišni ogrtač, napravljen za čovjeka višeg rasta, šetao je oko njegovih članaka ometajući ga u hodu, ali nije ga htio baciti jer je značio kakvu-takvu zaštitu od kiše, osobito za bolesno rame.

Dvaput je napuštao cestu da bi propustio vozila, najprije snažni zahuktali ford a nešto poslije i kola sa sijenom u koja su bila upregnuta četiri konja. Poslije toga oprezno se izvlačio iz grmlja i nastavio koračati.

Put je vodio kroz kraj u kojemu je drveće bilo rijetko tako da je neprestano morao paziti da ga netko ne opazi. Na razdaljini od dva-tri kilometra nalazila se poneka kuća sa gospodarskim zgradama, ali svi ti mali rančevi bili su međusobno povezani telefonskim žicama.

Gubitak konja bio je dovoljno uvjerljiv dokaz da žice nisu mirovale i da je vijest o događaju u Jingu već proletjela kroz čitav kraj. Svjestan toga nije se usudio svratiti do neke kuće i zatražiti zaloga hrane, premda nije ništa okusio od jučerašnjeg podneva.

Noć se već spuštala kad je skrenuo s puta i pošao uz padinu Tigrove planine. Zaustavio se da se malo odmori kad je bilo sasvim mračno. Kiša je i dalje padala uporno i neumoljivo, kao da se sprema novi potop. Onda se nastavio probi-

jati kroz taj gusti, mokri zastor, sve dotle dok nije stigao do osamljenog drveta. Oslonio se ledima o stablo, navukao ogrtač preko glave i zapalio cigaretu. Tako je pušio i drijemao, odlučan da ovdje dočeka zoru.

* * *

Brvnara, neokrećena i već prilično trošna, nalazila se na malom platou u podnožju Tigrove planine. Iz dimnjaka se dizao pramen beživotnog dima, uzalud se pokušavao vinuti prema olovnom nebu, jer kiša ga je metodično sabijala natrag prema zemlji. Pomoćne zgrade oko brvnare, već ruševne, djelovale su još žalostnije. Činilo se da se čitav taj mali ranč ponizno opružio u podnožju divovske mačke koja se nadnijela nad njim.

Ali nateklim i crvenim očima čovjeka koji je ubio Dana Odamsa – sad je on ležao potrbuške na malom vrhu iznad platoa – ova je siromašna kućica bila lijepa i udobna kao nijedna druga na svijetu. Jer najvažnije od svega bilo je to što do ranča nije bila provedena izdajnička telefonska linija.

Dvaput u toku jednosatnog ležanja opazio je neku ženu koja je izašla iz brvnare. Prvi je put otišla u malu šupu ili možda staju iza glavne zgrade i ponovo se vratila. Drugi je put samo otvorila vrata i stajala na pragu neko vrijeme,

ispitivački promatrajući blatnjavu stazu koja je vijugala kroz usijek, dolje prema dolini. Bila je to žena omanjeg rasta, u jednostavnoj sivoj haljini: godine i izraz lica nije joj mogao odrediti zbog kiše koja je smanjivala vidljivost.

Nešto se poslije u dvorištu iza kuće pojavio dječak od deset ili dvanaest godina, noseći naramak drva, a zatim iščezao iz vida.

Čovjek koji je ubio Dana Odamsa uskoro se povukao sa svoga osmatračkog mjesta na uzvišici, polako zaobišao ranč u krugu i poslije petnaestak minuta počeo se približavati brvnari s druge strane. Onda se zaustavio i počeo ponovo osmatrati ranč.

U tom osmatranju proveo je oko pola sata. Vidio je dječaka kako donosi vodu s izvora iza dvorišta, ali ženu nije vidio više nijednom.

Približavao se brvnari krutim, teškim korakom pazeći da se ne oklizne na mokrom tlu. S vremena na vrijeme noge kao da su mu otkazivale poslušnost. Ali bez obzira na to, ispod njegova lica okaljano blatom i tri dana nebrijane brade nije izbijalo ništa što bi se moglo protumačiti kao slabost ili neodlučnost.

Dok je koračao, pažljivo je ispitivao zgrade ispred sebe: trošne, klimave, zapuštene. Stigavši do staje, osmotrio je prezirivim pogledom ridu kobilu

koja kao da se jedva držala na nogama i nešto poljoprivrednog oruda, očigledno rijetko korištenoga. Čitav ovaj prizor svjedočio je o velikom životnom promašaju.

Nigdje na vlažnom zemljištu nije mogao opaziti trag nečijih stopala većih od tragova koje su ostavili mala žena i dječak.

Poslije toga bjegunac se zaputi preko dvorišta prema stražnjim vratima brvnare široko razmaknutih nogu, da bi mu korak bio što stabilniji. S njegove lijeve ruke povremeno bi kapnula kap krvi i pala na zemlju, miješajući se s kišom i blatom, ali on nije obraćao pažnju na to.

Stigao je do prljavog prozora i ugledao ženu i dječaka koji su zajedno sjedili na niskom ležaju, zureći napregnuto u vrata.

Dječakovo lice bilo je blijedo kao krpa kad je čovjek naglo otvorio vrata i ušao. Zurio je u stranca, kao začaran dok su mu usne podrhtavale od unutrašnje jeze. Na ženinom licu nije se opazio ni najmanji trag bilo kakvih osjećaja. Sjedila je kruto na postelji, držeći ruke na krilu. U njenim očima nije bilo ni straha ni zainteresiranosti.

Neko je vrijeme čovjek stajao nepomično u sivom pravokutniku svjetlosti koja je dolazila kroz otvorena vrata. Omanjeg rasta, dobro građen, masivnih, nešto opuštenih ra-

mena i sav prijav od blata, podsjećao je na neku priliku iz košmarskih snova. Čist, suh revolver u njegovoj desnoj ruci bio je upadljiv kontrast toj nimalo pompoznoj vanjštini i baš zbog toga djelovao je još ubitačnije.

Onda je prešao pogledom po prostoriji: dva ležaja pokraj golih, neokrećenih zidova, grubo tesani stol na sredini, nekoliko rasklimanih kuhinjskih stolaca, izgrebeni crni sanduk, vješalica s nekoliko komada muške i ženske odjeće, nekoliko pari cipela u kutu, mala vrata koja su vodila u kuhinju.

Pošao je prema tim vratima a žena ga je pratila pogledom. Uvjerivši se da u kuhinji nema nikoga, okrenuo se polako prema ženi.

- Gdje je vaš muž?
- Otišao.
- Otišao kamo?
- Ne znam.
- Kad se vraća?
- Neće se vratiti.

Činilo se da je ženin monoton, bezizražajan glas donekle zbunio bjegunca isto kao i odsutnost izraza bilo kakvog iznenađenja na njenom licu kad ga je vidjela kako ulazi. Namrštio se i skrenuo pogled svojih crvenih, zakrvavljenih očiju prema dječaku, kao da od njega očekuje željeni odgovor, a onda se ponovo zagledao u ženu.

– Što ste htjeli time reći? – upitao je otegnutim glasom.

– To da se umorio od rančerskog života.

Napućio je zamišljeno usne i prišao kutu gdje se nalazila neuredno nabacana obuća. Bila su ovdje, osim ostaloga, i dva para iznošenih cipela za odraslog čovjeka – oba suha i bez tragova svježeg blata.

Uspravio se, vratio revolver u korice i nespretnim kretanjama počeo skidati kišni ogrtač.

– Dajte mi da pojedem nešto – zatražio je.

Ne govoreći ni riječi, žena ustade s ležaja i pođe u kuhinju. Bjegunac da dječaku znak da ustane, a onda ga gurnu za njom. Stajao je na vratima kuhinje dok je žena pripremala kavu, prženu slaninu i palačinke. Zatim su se sve troje vratili u dnevnu sobu. Kad je stavila hranu na stol, žena zauze s dječakom svoje staro mjesto na niskoj postelji.

Čovjek je gutao hranu i ne gledajući što jede, jer njegove su oči bile zauzete promatranjem vrata, prozora, žene, dječaka, revolvera koji je ležao pokraj tanjura nadohvat ruke. Krv se i dalje cijedila s njegove lijeve ruke, prlijaajući stol i pod.

Kad je utažio glad, savio je i pripalio cigaretu, nespretno se ispomažući lijevom rukom.

Žena kao da je tek sad ugledala krv. Ustala je i prišla stolu.

– Krvarite. Pustite me da previjem ranu.

Njegove oči, sad teške od umora i utažene gladi, sumnjivo su je promatrale nekoliko trenutaka. Onda se zavalio u stolac i mačnuo malo kaput i košulju, otkrivši staru ranu od metka na ramenu.

Žena je donijela iz kuhinje vodu i komad čistog platna, a zatim pažljivo isprala i previla ranu. Nijedno od njih nije progovorilo ni riječi sve dok se žena nije vratila na svoje mjesto na krevetu, a on ponovo zakopčao košulju. Tek sad se oglasio.

— Jeste li u posljednje vrijeme imali neke posjetioce?

Odmahnula je lagano glavom:

— Nisam vidjela nikoga već šest ili sedam tjedana.

— Koliko ima do najbližeg telefona?

— Naš je najbliži susjed Nobel... otprilike deset kilometara uz klanac.

— Imate li još nekog konja osim onoga u staji?

— Ne.

Ustao je s naporom, prišao komodi pokraj zida i počeo izvlačiti ladice, preturajući desnom rukom po njima. U gornjoj ladici našao je revolver i strpao ga u džep. U sanduku pokraj komode nije pronašao ništa. Onda je prišao vješalici u kutu i iza odjeće pronašao pušku. Ispod kreveta nije se nalazilo nikakvo oružje.

Dohvatio je dva pokrivača s prvog kreveta, pušku i svoj

kišni ogrtač, a zatim nesigurnim korakom pošao prema vratima.

— Idem odspavati malo — rekao je stisnutim glasom. — Ondje u staji gdje se nalazi konj. Ali navratit ću ponovo ovamo s vremena na vrijeme, da provjerim kako stvari stoje. Ne bih želio da netko od vas dvoje odlazi nekamo iz kuće. Nadam se da razumijete.

Žena je kimnula. Onda reče:

— Ako se pojave neki stranci ili netko od naših susjeda, pretpostavljam da biste željeli da vas probudim prije nego što vas oni opaze.

Njegove mutne i umorne oči malo živnuše. Nesigurnim korakom vratio se do žene i stao ispred nje, pokušavajući proniknuti što se krije u dubini njenih bljedih očiju.

— Ubio sam čovjeka prošlog tjedna u Jingu — rekao je poslije poduže šutnje. Glas mu je bio odmjeren, monoton, ali u isti mah upozoravajući i pun pritajene prijetnje. — To je bilo pošten revolveraški obračun. Moj protivnik pogodio me u rame prije nego što sam ga smaknuo. Ali on je pripadao Jingu, a ja nisam. Najbolje čemu sam se mogao nadati bilo je ono najgore. Pružila mi se prilika da umaknem iz zatvora prije nego što su stigli da me odvedu u Great Falls, i ja sam je iskoristio. A sad nemam ni najmanje volje da me odvedu onamo i objese. Ovdje

se neću zadržati dugo, ali dok se nalazim na vašem ranču, ne bih želio da mi se dogode neke neprilike.

Žena ponovno kimnu.

Gledao ju je namršteno nekoliko trenutaka, zaustio da još nešto kaže, a onda se odjednom predomislio i izašao iz niske brvnare.

U staji je pronašao komad užeta i vezao njime konja za stup u kutu, ubacio još malo sijena u jase, a zatim prostro pokrivač između životinje i vrata. Poslije toga sa šerifovim revolverom u ruci opružio se na pokrivaču i zaspao gotovo istog trenutka.

* * *

Popodne je već bilo daleko odmaklo kad se probudio, a kiša je još padala. Neko je vrijeme ispitivački promatrao golo dvorište, a zatim ušao u kuću sumnjičavo pogledavajući lijevo—desno.

Žena je u međuvremenu pomela i počistila sobu. Sad je na sebi imala drugu haljinu, već prilično izbljedjelu od čestog pranja. Kosa joj je bila pažljivo začešljana. Digla je pogled sa svog šivenja kad ga je čula da ulazi. Njeno lice, još mlado unatoč nekoj grubosti koju je na njemu ostavio mukotrpan rad, sad je bilo manje blijedo, a oči su izgledale svjetlije.

— Gdje je dječak? — upita čovjek ostrim glasom, osvrćući se oko sebe.

Mahnula je palcem preko svog ramena.

— Gore na onom brežuljku. Poslala sam ga da osmatra klanac.

Njegove se oči sumnjičavo suziše. Krupnim korakom izašao je iz brvnare. Zagledavši se kroz kišu prema brežuljku, opazio je obrise dječakova tijela. Ležao je ispod zakržljalog cedra okrenut prema istoku.

Umiren ovim otkrićem vratio se u kuću i počeo polako svijati cigaretu.

— Kako rame? — upita žena.

Podigao je malo lijevu ruku.

— Sad je bolje. Spakirajte mi nešto hrane. Odlazim.

— Ludi ste — napomene ona jednoličnim glasom dok je ulazila u kuhinju. — Bolje bi bilo da ostanete ovdje dok vam rame malo ne zacijeli.

— Jingo je suviše blizu.

— Nitko neće poželjeti da se bori s ovim blatom kako bi vas uhvatio. Konj se ne bi mogao probiti do naše kuće, neko vozilo još manje. A ne zamišljate valjda da bi netko mogao doći u iskušenje i krenuti pješice za vama, je li? Uostalom, ova kiša neće nimalo prijeti vašem ramenu. Rana bi se ponovo mogla otvoriti.

Žena se sagne da dohvati neku vreću s poda. U čovjekovim očima zasja neki čudan plamen. Vidio je kako se ispod zategnute haljine oštro ocrtava linija njenih bedara i kukova.

Kad se uspravila, žena postade svjesna njegova pogleda. Spustila je oči i malo porumenjela.

Čovjek se osloni o dovratnik i protrlja debelim palcem blatinjave čekinje na bradi.

— Možda imate pravo — rekao je glasom iz kojega je izbijalo uzbuđenje.

Žena odloži zavežljaj s hranom, dohvati vedro iz kuta i zaputi se prema izvoru i dvorištu. Uskoro se vratila i sasula vodu u gvozdeni lonac, koji je zatim stavila na štednjak.

On je sve to promatrao, ne govoreći čitavo vrijeme ni riječi.

Žena potakne vatru, a zatim prijede u sobu. Iz komode je izvadila par donjeg rublja, modru košulju i sive hlače, a onda iz gomile obuće u kutu izdvojila par papuče. Poslije toga vratila se u kuhinju, stavila odjeću na stolac i ponovo se povukla u sobu, zatvorivši vrata iza sebe.

Čovjek je skinuo odjeću sa sebe i počeo se prati. Dok je to činio, čuo je ženu kako tiho pjevuši. Dvaput se oprezno prikratio na prstima do vrata i provirio kroz pukotinu između vrata i rasušenog dovratka. Oba je puta vidio ženu kako sjedi na krevetu, nadnesena nad šivanje, još crvena u licu.

Taman je zavukao jednu nogu u nogavice hlača koje mu je dala, kad pjevušenje odjednom prestade.

Čovjek brzo posegnu prema revolveru koji je ležao na susjednom stolcu i podo prema vratima, vukući po podu hlače koje nije stigao obući. Pripio se uza zid i ponovo provirio kroz pukotinu.

Ispred ulaznih vrata brvnare stajao je visok, mlad čovjek u kišnoj kabanici koja se presijavala od vode. Mladić je u rukama držao dvocjevku. Dvije cijevi puške, kao dva zlobna oka, bile su prijeteći uperene u vrata koja su spajala sobu i kuhinju.

Čovjek koji je ubio Dana Odamsa podiže cijev svog revolvera i povuče palcem kokot. Učinio je to s mehaničnom preciznošću osobe koje je navikla da barata oružjem.

Odjednom se iza njegovih leđa s treskom otvoriše vrata koja su vodila u dvorište.

— Baci to, inače... — začu se odsječan i zapovjednički glas.

Bjeginac se munjevito okrene, spreman da se suoči s novim neprijateljem.

Dva revolvera zapraštaše istodobno.

Ali dok se bjeginac okretao, njegove se noge zapetljaše u hlače koje nije stigao obući. Pao je na koljena istog trenutka kad su opalili revolveri.

Njegov je metak odletio u prazno iznad ramena čovjeka koji je stajao u otvorenim vratima. I ovaj je promašio: njegov se metak zario u dovratnik, nekoliko centimetara iznad bjegeve glave.

Bjegunac klečeći opali ponovo. Od snage udara metka, čovjek na vratima zanese se u stranu. Ipak se uspio pribрати i podignuti revolver, ali ne toliko brzo da bude brži od bjegunca, čiji je kažiprst ponovo potegao obarač...

S vrata koja su spajala kuhinju i sobu zagrima puška.

Bjegunac se uspravi u grčevitom trzaju, a na njegovu licu pojavi se izraz golema iznenađenja. Stajao je tako za trenutak, a onda izgubio ravnotežu i stropoštao se na pod.

Mladić s dvocjevkom pride čovjeku koji je stajao naslonjen o dovratnik stražnjih vrata, pritiskujući jednom rukom ranjeni kuk.

— Je li te pogodio, Dick?

— Da, ali samo kroz meso. Ne brini, Bob. Čini mi se da nije ništa ozbiljno!

U međuvremenu, žena se stvorila u kuhinji.

— Gdje je Buddy? — upita ona uzbuđeno.

— Dječak je dobro, gospodo Odams — počeo je Bob uvjeravati. — Ali bio je mrtav umoran od trčanja kroz blato i zato ga je moja majka strpala u krevet čim nam je ispričao što se zbilo.

Čovjek koji je ležao na podu oglasio se odjednom nekim muklim zvukom i oni tek sad opaziše da su mu oči širom otvorene.

Gospoda Odams i Bob kleknuše pokraj njega, ali on odmahnu rukom kad je shvatio da oni žele pregledati ranu na njegovim ledima.

— Ne vrijedi — rekao je slabim ali odlučnim glasom. Krv se cijedila iz kuta njegovih usana dok je govorio. — Ostavite me ovako.

Onda njegove oči, crvene i pomalo već staklaste, potražiše ženu.

— Vi... ste žena... Dana... Odamsa? — procijedio je izbacujući riječi zajedno s kapima krvi.

Bilo je nekog prkosa u njenu glas, neke opravdane osveto-ljubivosti kad je odgovorila:

— Da.

Po izrazu njegova lica, gruboga i duboko izbrazdanog čak i sad bez blata, nije se moglo zaključiti kakve misli struje kroz njegovu glavu.

— Lažna lutka — promrm-ljao je poslije nekog vremena, više kao da se obraća samomu sebi, i zatrepao očima prema brežuljku na vrhu kojega je vidio ono što mu se učinilo kao tijelo dječaka koji leži potrbuške i osmatra klanac.

Žena kimnu.

Čovjek koji je ubio Dana Odamsa okrene glavu u stranu i ispljuni krv iz usta. Onda diže pogled i zagleda se ravno u njene oči.

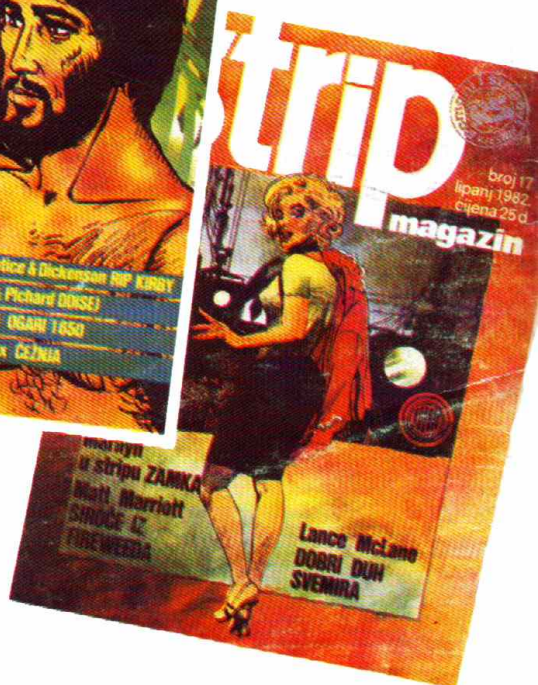
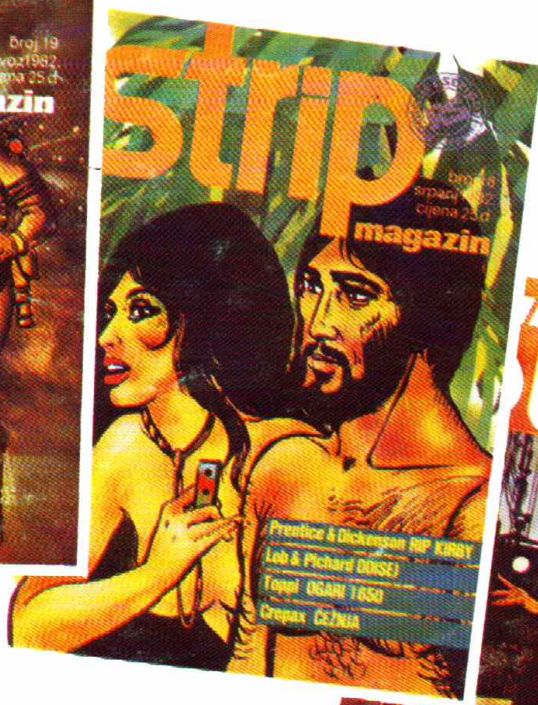
— Dobra ženo — rekao je jasnim glasom.

Sljedećeg trenutka bio je mrtav.

KRAJ

U PRIPREMI:

Frank Callahan:
U OMČI

Ako volite strip, onda je to

strip
magazin